บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการเขียนสะกดคำโดยใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
2. การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย
3. การสอนการเขียนสะกดคำ
4. แผนการจัดการเรียนรู้
5. แบบฝึกทักษะ
6. ความพึงพอใจ
7. บริบทของโรงเรียนบ้านโพนทอง
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
   8.1 งานวิจัยในประเทศ
   8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 37-55) ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจธุระ การงาน และดำรงชีวิตร่วมกัน ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศ ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยน แปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพ

ให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสาน ให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยคการอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน การเขียน การเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่าง ๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความย่อความ รายงานชนิดต่าง ๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็กเพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษาเพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจ ในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีดังนี้

1. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ได้ถูกต้องคล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ และมีมารยาทในการอ่าน

2. มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการและมีมารยาทในการเขียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3. เล่ารายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม รวมทั้งพูดแสดงความคิดความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู พูดสื่อสารเล่าประสบการณ์และพูดแนะนำ หรือพูดเชิญชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม และมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

4. สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำและพยางค์ หน้าที่ของคำ ในประโยค มีทักษะการใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำ แต่งประโยคง่าย ๆ แต่งคำคล้องจอง แต่งคำขวัญ และเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

5. เข้าใจและสามารถสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีที่อ่าน รู้จักเพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้องบทร้องเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น ท่องจำบทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจได้

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย ประกอบด้วย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ความคิดความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็น

สมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัดชั้นปี สาระที่ 1 การอ่าน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

1. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจองและข้อความสั้นๆ
2. บอกความหมายของคำและข้อความที่อ่าน
3. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
4. เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่อ่าน
5. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน
6. อ่านหนังสือตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและนำเสนอเรื่องที่อ่าน
7. บอกความหมายของเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์สำคัญที่มักพบเห็นในชีวิตประจำวัน
8. มีมารยาทในการอ่าน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตัวชี้วัดชั้นปี สาระที่ 2 การเขียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

1. คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด
2. เขียนสื่อสารด้วยคำและประโยคง่ายๆ

ตัวชี้วัดชั้นปี สาระที่ 3 การฟัง การดูและการพูด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

1. ฟังคำแนะนำ คำสั่งง่าย ๆ และปฏิบัติตาม

2. ตอบคำถามและเล่าเรื่องที่ฟังและดูทั้งที่เป็นความและความบันเทิง

3. พูดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู

4. พูดสื่อสารได้ตามวัตถุประสงค์

ตัวชี้วัดชั้นปี สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

1. บอกและเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และเลขไทย

2. เขียนสะกดคำและบอกความหมายของคำ

3. เรียบเรียงคำเป็นประโยคง่าย ๆ

4. ต่อคำกล้องจองง่าย ๆ

ตัวชี้วัดชั้นปี สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1. บอกข้อคิด ที่ได้จากการอ่านหรือการฟังวรรณกรรมร้อยแก้วและร้อยกรองสำหรับเด็ก

2. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรอง ตามความสนใจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

โครงสร้างเวลาเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านโพนทอง พุทธศักราช 2553 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 โครงสร้างเวลาเรียนหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิชาพื้นฐาน	เวลาเรียน ระดับประถมศึกษา					
ภาษาไทย	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6
	240	240	240	160	160	160

ตารางที่ 2 โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยกลุ่มรายวิชาพื้นฐาน

ที่	รหัสวิชา	ชื่อวิชาระดับประถมศึกษา	ระดับชั้น	ชั่วโมง	คะแนน
1	ท 11101	ภาษาไทย	ป.1	240	100
2	ท 12101	ภาษาไทย	ป.2	240	100
3	ท 13101	ภาษาไทย	ป.3	240	100
4	ท 14101	ภาษาไทย	ป.4	160	100
5	ท 15101	ภาษาไทย	ป.5	160	100
6	ท 16101	ภาษาไทย	ป.6	160	100

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านโพนทอง พุทธศักราช 2553 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้/สาระการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	มาตรฐาน (ข้อ)	ตัวชี้วัด (ชั้น / ข้อ)					
			ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6
ภาษาไทย	1. การอ่าน	1	8	8	9	8	8	9
	2. การเขียน	1	3	4	6	8	9	9
	3. การฟัง การดู การพูด	1	5	7	6	6	5	6
	4. หลักการใช้ภาษาไทย	1	4	5	6	7	7	6

ตารางที่ 3 (ต่อ)

กลุ่มสาระการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	มาตรฐาน (ข้อ)	ตัวชี้วัด (ชั้น / ข้อ)					
			ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6
	5. วรรณคดีและวรรณกรรม	1	2	3	4	4	4	4
รวมตัวชี้วัด			22	27	31	33	33	34

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านโพนทอง พุทธศักราช 2553 ได้กำหนดรายวิชาพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นรหัสตามรายชั้นดังนี้

1. รหัสวิชา ท 11101 ภาษาไทย เป็นวิชาพื้นฐานภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เวลา 240 ชั่วโมง ประกอบด้วยสาระ

1.1 การอ่าน

อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง และข้อความสั้น ๆ บอกความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่อ่าน คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน อ่านหนังสือตามสนใจอย่างสม่ำเสมอ และนำเสนอเรื่องที่อ่าน บอกความหมายของเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์สำคัญที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน มีมารยาทในการอ่าน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1.2 การเขียน

คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดคำขวัญจังหวัดหนองคาย เขียนสื่อสารด้วยคำและประโยคง่าย ๆ มีมารยาทในการเขียน

1.3 การฟัง การดู และการพูด

ฟังคำแนะนำ คำสั่งง่าย ๆ และปฏิบัติตาม ตอบคำถาม เล่าเรื่องที่ฟังและดูทั้งที่เป็นความรู้ ความบันเทิง พูดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู พูดสื่อสารได้ตามวัตถุประสงค์ มีมารยาทในการฟัง การดู การพูด

1.4 หลักการใช้ภาษาไทย

บอกและเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ เลขไทย เขียนสะกดคำและบอกความหมายของคำเรียบเรียงคำเป็นประโยคง่าย ๆ ต่อคำคล้องจองง่าย ๆ

1.5 วรรณคดีและวรรณกรรม

บอกข้อคิดที่ได้จากการอ่าน หรือการฟังวรรณกรรมร้อยแก้ว ร้อยกรองสำหรับเด็ก ท่องจำ บทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองตามความสนใจ โดยใช้กระบวนการคิด ทักษะการสื่อสาร สรุป วิเคราะห์ข้อมูลจากเรื่องและสื่อต่าง ๆ ที่อ่าน ฟังและดู เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจสามารถสื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ มีความสามารถในการแยกแยะ ตัดสินใจนำไปใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างภาคภูมิใจ รักความเป็นไทย ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นทำงานและมีจิตสาธารณะ

เพื่อตระหนัก เห็นคุณค่า การอ่าน เขียน การฟัง การดูและการพูดให้ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาไทย มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน มีมารยาทในการฟัง การดูและการพูด นำความรู้ ประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้ถูกต้องเหมาะสม มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการเรียนสาระภาษาไทย

มาตรฐานการเรียนรู้/ระดับชั้น/ตัวชี้วัด

ท 1.1	ป.1/1	ป.1/2	ป.1/3	ป.1/4	ป.1/5	ป.1/6	ป.1/7	ป.1/8
ท 2.1	ป.1/1	ป.1/2	ป.1/3					
ท 3.1	ป.1/1	ป.1/2	ป.1/3	ป.1/4	ป.1/5			
ท 4.1	ป.1/1	ป.1/2	ป.1/3	ป.1/4				
ท 5.1	ป.1/1	ป.1/2						

รวม 22 ตัวชี้วัด

สรุปได้ว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนภาษาไทย เป็นสาระการเรียนรู้อิงมาตรฐานที่มีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดเป็นรายชั้น ซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การพูด การสะกดคำและสามารถสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณกดีและวรรณกรรม เพราะภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ และยังมีความสำคัญที่แสดงถึงเอกลักษณ์และสมบัติของชาติไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

การเรียนการสอนวิชาใดก็ตามจะต้องมีหลักการสอน แนวทางปฏิบัติ หรือ กระบวนการเพื่อเป็นกรอบหรือแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเช่นเดียวกัน ได้มีการศึกษา

โดยนักวิชาการศึกษา หรือผู้ศึกษาวิจัยได้รวบรวมองค์ความรู้ไว้อย่างหลากหลาย ดังรายละเอียด

1. หลักการสอนภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษา

วรรณี โสมประยูร (2544 : 193-195) ได้กล่าวถึงหลักการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา ดังนี้

1.1 ในการสอนภาษาไทยควรนำจุดประสงค์ทั่วไปสอดแทรกทุกครั้งที่มีการเรียนการสอน เพราะจุดประสงค์ทั่วไปเป็นจุดประสงค์หลักที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนตลอดเวลาที่จัดการเรียนการสอน

1.2 การสอนภาษาไทยควรคำนึงถึงความพร้อมของผู้เรียน

1.2.1 ความพร้อมก่อนเริ่มเรียน

1.2.2 ความพร้อมก่อนเริ่มวิชา

1.2.3 ความพร้อมก่อนเริ่มบทเรียนใหม่

1.3 การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษามุ่งที่จะพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเป็นประการสำคัญ ควรเน้นวิธีฝึกทักษะทางภาษามากกว่าการเรียนรู้หลักภาษาไทย

1.4 ควรสอนทักษะฟัง พูด อ่านและการเขียนให้สัมพันธ์กัน

1.5 การสอนภาษาไทยควรสอนให้สัมพันธ์กับประสบการณ์อื่น

1.6 การสอนภาษาไทยควรให้นักเรียนเป็นผู้แสดง หรือให้มีส่วนร่วมในบทเรียนมากที่สุด

1.7 การสอนภาษาไทยควรเน้นให้นักเรียนรู้จักคิด

1.8 การสอนภาษาไทยควรสอดคล้องคุณธรรมและการทำงานร่วมกัน

1.9 การสอนภาษาไทยควรใช้หลายๆ วิธีผสมผสานกันตามรูปแบบที่เหมาะสม

1.10 ครูภาษาไทยควรรักและศรัทธาในภาษาไทย จะสามารถสะท้อนให้เด็กได้เห็นและรู้สึกรักและศรัทธาในวิชาภาษาไทยตามไปด้วย

1.11 ครูควรเลือกเนื้อหาในการเรียนการสอนดังนี้

1.11.1 ควรจัดสอนเรื่องที่ง่ายไปสู่เรื่องที่ยาก

1.11.2 ควรจัดสอนเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวไปสู่เรื่องที่อยู่ไกลตัว

1.11.3 ควรสอนเรื่องที่เป็นรูปธรรมไปสู่เรื่องที่เป็นนามธรรม

1.11.4 ควรสอนเรื่องที่ต้องรับผิดชอบน้อยไปสู่เรื่องที่ต้องรับผิดชอบมาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1.11.5 ควรสอนเรื่องที่เกี่ยวกับประสบการณ์เดิมไปสู่เรื่องที่เกี่ยวกับประสบการณ์ใหม่

2. กระบวนการเรียนรู้ภาษาไทย

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2547 : 170-172) ได้กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ภาษาไทยให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และมาตรฐานการเรียนรู้รวมทั้งเอกสารประกอบหลักสูตรที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในส่วนบทบาทของผู้สอนจะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากผู้บอกความรู้แก่ผู้เรียนเป็นผู้สนับสนุน และ เสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมาย ได้แก่

2.1 เลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน การปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจของผู้เรียน

2.2 เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถคิดค้นรูปแบบและนำมาใช้ให้เหมาะสมกับปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ความรู้ความสามารถด้านเนื้อหาวิชา ความสนใจ และวัยของผู้เรียน สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ เวลา สถานที่ วัสดุอุปกรณ์และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและชุมชน

2.3 จัดกระบวนการเรียนรู้หลายรูปแบบปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียน เน้นการฝึกปฏิบัติตามกระบวนการเรียนรู้อย่างมีความสุข เช่น การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน กลุ่มสัมพันธ์ เทคนิคพัฒนาทักษะความคิดหมวก 6 ใบ การสอนด้วยวิธี Story Line เป็นต้น

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

กิติยาพร เนื้ออ่อน (2551 : 19) ได้กล่าวว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีมากมาย เราสามารถจัดได้ทุกระยะของการเรียนการสอนตั้งแต่นำเข้าไปสู่บทเรียน ขั้นสอน ขั้นสรุป และขั้นประเมินผล ครูเป็นผู้เลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับบทเรียน โดยยึดหลักดังนี้

3.1 เลือกให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ของบทเรียน

3.2 เลือกให้เหมาะสมกับผู้เรียน เช่น ความยุ่งยาก ระดับความรู้

3.3 เลือกโดยพิจารณาความสามารถของผู้สอน เช่น ครูที่ร้องเพลงไม่เก่งก็อาจใช้เครื่องบันทึกเสียงแทน

3.4 เลือกโดยพิจารณาสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน เช่น ห้องเรียนแคบการจัดให้เล่นเกมแข่งขัน ก็อาจจะเกิดเสียงดังไปรบกวนห้องอื่น และการเคลื่อนไหวก็ไม่สะดวก ครูอาจให้กิจกรรมอื่นแทน หรือพานักเรียนไปใช้บริเวณสนามหญ้าแทนก็ได้

3.5 เลือกกิจกรรมที่ให้ความสนุกสนาน ปฏิบัติง่ายไม่ซับซ้อน และยืดหยุ่นได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3.6 เลือกกิจกรรมที่ให้แนวคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และทุกคนมีส่วนร่วม

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยนั้นหมายถึงกระบวนการเรียนรู้ภาษาไทยให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และมาตรฐานการเรียนรู้รวมทั้งเอกสารประกอบหลักสูตรที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การเขียนสะกดคำ

ในการสื่อสารด้วยการเขียน การสะกดคำให้ถูกต้องเป็นเรื่องจำเป็นมาก ทั้งนี้เพราะคำในภาษาไทยมีจำนวนมาก แม้จะมีเสียงเหมือนกันแต่ถ้าใช้ตัวสะกดต่างกันจะมีความหมายแตกต่างกันไป

1. **ความหมายของการเขียนสะกดคำ**

นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาศาสตร์ ได้ให้ความหมาย ของการเขียนสะกดคำไว้ดังนี้

ชยาภรณ์ พิณเพาทย์ (2542 : 56) ได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ว่า ความสามารถของการรู้จักใช้กฎเกณฑ์ในการเรียงลำดับตัวอักษร หรือเรียงลำดับพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ให้เป็นคำอ่านออกเสียงได้ชัดเจน เขียนคำได้ถูกต้อง มีความหมายตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 และสามารถนำคำดังกล่าวไปใช้ในการสื่อสาร ในชีวิตประจำวันได้

นิลาภรณ์ ธรรมวิเศษ (2546 : 24) ได้กล่าวว่า การเขียนสะกดคำ หมายถึง การสอนให้นักเรียนรู้จักหลักเกณฑ์ในการเรียงลำดับตัวอักษร หรือเรียงลำดับพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวการันต์ ให้ถูกต้องตามหลักภาษา และถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน เพื่อจะได้อ่านออกเสียงได้ชัดเจน เขียนได้ถูกต้อง และมีความหมายสามารถใช้สื่อสารกัน ได้อย่างเข้าใจในสังคมเของผู้ใช้ภาษาเหล่านั้น

จิตรา สมพล (2547 : 24) ได้กล่าวว่า การเขียนสะกดคำ หมายถึง ความสามารถในการเขียนคำโดยเรียงลำดับพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกด และตัวการันต์ได้ถูกต้อง ตามหลักภาษา และตรงตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 โดยนำไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันได้

สันทวดี พางาม (2549 : 26) ได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ว่า การสะกดคำเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกำหนดตัวอักษร หรือสัญลักษณ์แทนเสียง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เขียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สามารถถ่ายทอดความคิดของตนเองออกมาเป็นตัวหนังสือ และให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ ตรงตามจุดมุ่งหมาย ที่ผู้เขียนต้องการ

กมล ชูกลิ่น (2550 : 19) ได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ว่า การเขียนสะกดคำ หมายถึง การที่ผู้เรียนรู้หลักเกณฑ์ในการเรียงลำดับตัวอักษร หรือเรียงลำดับพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ พยัญชนะตัวสะกด และตัวการันต์ให้ถูกต้องตามหลักภาษา และถูกต้องตามหลักพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน เพื่อจะได้อ่านออกเสียงได้ชัดเจน เขียนได้ถูกต้อง และมีความหมาย สามารถสื่อสารกันได้อย่างเข้าใจในสังคม ของผู้ใช้ภาษาเหล่านั้น

กู๊ด (Good. 1973 : 383) ได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ว่า การสะกดคำ คือ วิธีการจำตัวอักษรได้ เกิดจากการใช้ชื่อหรือออกเสียงเป็นตัว ๆ ไป และเชื่อมเข้าเป็นคำหนึ่ง ๆ ที่ทุกคนยอมรับได้

จากความหมายการเขียนสะกดคำที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การเขียนสะกดคำ หมายถึง เรื่องเกี่ยวกับการกำหนดตัวอักษร หรือสัญลักษณ์แทนเสียง เป็นความสามารถของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่สามารถเขียนสะกดคำหนึ่ง โดยเรียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ได้ถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน และตามอักขรวิธี

2. จุดมุ่งหมายของการเขียนสะกดคำ

เพื่อเป็นการกำหนดแนวทางในการเขียนสะกดคำที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นกับนักเรียน จึงได้มีการตั้งจุดมุ่งหมายเอาไว้ดังที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ดังนี้

นิลาภรณ์ ธรรมวิเศษ (2546 : 28) กล่าวไว้ว่า การสอนเขียนสะกดคำมีจุดมุ่งหมายเพื่อปลูกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการเขียนสะกดคำ สามารถจดจำรูปคำและวิธีเขียนที่ถูกต้องไปใช้ในงานเขียนของตนสอดคล้องกับจิตรา สมพล (2547 : 25) กล่าวไว้ว่า การสอนเขียนสะกดคำมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้มีทักษะในการเขียน เขียนได้ถูกต้องรวดเร็ว สื่อความได้ เห็นความสำคัญและคุณค่า ของการเขียน และนำการเขียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

ฮอร์น (Horn. 1954 : 14-15) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการเขียนสะกดคำไว้ดังนี้

2.1 เพื่อให้นักเรียนสามารถประสมอักษร และอ่านออกเสียงของคำต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

2.2 เพื่อให้นักเรียนสามารถเขียนคำอื่น ๆ ว่าสะกดผิดสะกดถูกเพียงใด

2.3 เพื่อให้นักเรียนได้เรียน และฝึกการสะกดคำ เพื่อเป็นเครื่องมือในการเขียนและการอ่านได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

รูบิน (Rubin. 1975 : 279-280) ได้กล่าวว่า การที่สะกดคำได้ถูกต้องนั้นนักเรียนจะต้องเข้าใจถึงความสำคัญ และจุดมุ่งหมายของการสะกดคำเสียก่อน ว่ามีความสำคัญอย่างไร ก็จะช่วยให้นักเรียน มีความพยายามที่จะพัฒนา และตั้งใจที่จะเรียนการสะกดคำให้ถูกต้อง

จากจุดมุ่งหมายการเขียนสะกดคำดังกล่าว สรุปได้ว่า การสอนเขียนสะกดคำมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีทักษะทางภาษา โดยเฉพาะทักษะการเขียน เขียนได้ถูกต้องตามอักขรวิธี สื่อความได้ และนำการเขียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

3. ความสำคัญของการเขียนสะกดคำ

การเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง เป็นทักษะที่สำคัญและมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตเป็นอย่างมาก เพราะการเขียนสะกดคำได้ถูกต้องจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการอ่านและเขียน ในวิชาอื่น ๆ ได้ จึงมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสะกดคำไว้ดังนี้

วรรณา แซ่ตั้ง (2541 : 9) กล่าวถึง ความสำคัญของการเขียนสะกดคำที่ถูกต้องว่ามีความสำคัญต่อผู้เขียนมาก ทำให้การเขียนบรรลุถึงจุดประสงค์ที่ต้องการ และยังทำให้ผู้เขียนได้รับการนิยมนับถือในเรื่องภูมิปัญญา และความประณีตในการเขียนอีกด้วย

ชยาภรณ์ พิณพาทย์ (2542 : 59) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำมีความสำคัญ ต่อการดำรงชีวิตประจำวัน และความเป็นอยู่ของบุคคลในปัจจุบัน เพราะการเขียนสะกดคำที่ถูกต้องจะช่วยให้ผู้เขียนอ่าน และเขียนหนังสือได้ถูกต้อง สื่อความหมายได้แจ่มชัด และมีความมั่นใจในการเขียน ทำให้ผลงานที่เขียนมีคุณค่าเพิ่มขึ้น

นิลาภรณ์ ธรรมวิเศษ (2546 : 2) กล่าวว่า การเขียนเป็นทักษะจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา ควรจะต้องจัดกระบวนการเรียนการสอนในการฝึกฝนให้นักเรียนเขียนสะกดคำให้ได้ถูกต้อง และอ่านได้ นักเรียนก็สามารถนำประโยชน์จากการเขียนไปใช้ในวิชาอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จิตรา สมพล (2547 : 26) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำเป็นสิ่งสำคัญส่วนหนึ่ง ของการใช้ภาษา เพราะถ้าเขียนสะกดคำผิดก็จะทำให้เกิดความเข้าใจผิดในการสื่อความหมาย และบ่งบอกถึงความสามารถของผู้เขียนด้วย การเขียนสะกดคำที่ถูก ทำให้สื่อความหมาย ได้ถูกต้องและยังช่วยอนุรักษ์ และรักษาวัฒนธรรมของชาติด้วย

สันทวดี พางาม (2549 : 27) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำ มีความสำคัญที่สุดในการสื่อความหมายด้วยวิธีเขียน และเพิ่มพูนทักษะในการเขียน การเขียนผิดก็เหมือนกับการพูดผิด ความหมายของคำก็เปลี่ยนไป และประสิทธิภาพของการเขียนก็ลดลง ในทางตรงกันข้ามการเขียนสะกดคำได้ถูกต้อง จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจข้อความที่เขียนได้ถูกต้อง และจะทำให้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วิทยานิพนธ์ งานวิจัย

ผู้เขียนมั่นใจในการเขียนของตนมากยิ่งขึ้น และในขณะเดียวกันประสิทธิภาพ ของการเขียนก็เพิ่มมากขึ้นด้วย

ฮอร์น (Horn. 1954 : 3) ได้กล่าวถึง การเขียนสะกดคำผิดนั้นจะทำให้ผู้อื่นที่มาร่วม งานเขียนชิ้นนั้น ๆ มองเห็นคุณค่าและความสามารถของผู้เขียนต่ำลง

เลวิส (Lewis. 1963 : 7) ได้กล่าวถึงการเขียนสะกดคำไว้ว่า โอกาสที่จะเขียนตัวหนังสือสะกดตัวผิดนั้นมีมากถ้าหากไม่ระมัดระวัง และการเขียนผิดจะทำให้ผู้อื่นมองความสามารถ ในการเขียนของผู้เขียนลดลง ทั้งยังส่งผลกระทบถึงประโยชน์ที่สำคัญของผู้เขียนอีกด้วยจากข้อความที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การเขียนสะกดคำที่ถูกต้องมีความสำคัญต่อผู้เขียนมาก เพราะการเขียนสะกดคำที่ถูกต้องจะช่วยให้ผู้เขียนอ่านหนังสือได้ถูกต้อง บ่งบอกถึงความสามารถของผู้เขียนด้วย ทำให้การเขียนบรรลุถึงจุดประสงค์ที่ต้องการ

4. หลักการสอนเขียนสะกดคำ

กิติยาพร เนื้ออ่อน (2552 : 27-37) ได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมองค์ความรู้ที่หลากหลายจากนักการศึกษา ในเรื่องที่เกี่ยวกับหลักการเขียนสะกดคำ ข้อเสนอแนะในการเขียนสะกดคำ วิธีการสอน หลักการสอนและกิจกรรมการสอนเขียนสะกดคำเพื่อเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ของนักเรียนตั้งแต่การเริ่มต้นฝึกหัดการเขียน ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องฝึกฝนให้แก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาซึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางในการสอนเขียนสะกดคำ ได้ดังนี้

4.1 การเสริมทักษะการเขียนสะกดคำ

สามารถ ศักดิ์เจริญ (2517 : 90 – 91) ได้เสนอแนะว่า ครูควรจะมีส่วนเกี่ยวข้อง กับการเสริมทักษะการเขียนสะกดคำดังนี้

4.1.1 เห็นความสำคัญ ควรถือเป็นหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการอบรมให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อภาษาไทย

4.1.2 หมั่นชี้แจง เมื่อพบเห็นตัวอย่างคำที่เขียนผิด จากสื่อมวลชนต่าง ๆ ต้องพยายามชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจลักษณะคำผิดเหล่านั้น แล้วชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงการเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง

4.1.3 แสดงแบบอย่าง ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดี ควรระมัดระวังการพูดและการเขียนของตนเอง

4.1.4 ช่างฝึกฝน ครูควรพยายามหากิจกรรมมาให้นักเรียนฝึกฝนทักษะการเขียนสะกดคำอยู่เสมอ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4.1.5 ค้นความหมาย ครูต้องสอนความหมายของคำควบคู่กันไปด้วยทุกครั้ง

4.1.6 ใช้อุปกรณ์ ควรมีอุปกรณ์ เช่นป้ายประกาศ แผนภูมิ บัตรคำ ฯลฯ

4.1.7 สอนแบบฝึกหัด ควรมีแบบฝึกหัดการเขียนสะกดคำอย่างสม่ำเสมอ และเมื่อนักเรียนเขียนผิดควรแก้คำผิดนั้นทันที

4.1.8 พัฒนาผล ต้องมีการวัดผลการเขียนสะกดคำของเด็ก ทั้งเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง การวัดผลต้องทำอย่างสม่ำเสมอ

4.1.9 ทุกคนร่วมมือ ครูที่สอนวิชาอื่น ๆ ควรให้ความร่วมมือแก้ไขข้อบกพร่อง ในการเขียนสะกดคำด้วย

4.2 วิธีการสอนสะกดคำ

ประเทิน มหาขันธ์ (2519 : 65) ได้เสนอแนะวิธีการสอนสะกดคำไว้ 5 ขั้น ดังนี้

4.2.1 ความหมายของการออกเสียง ครูต้องให้นักเรียนเข้าใจความหมายของคำ มองคำพร้อมๆ กับการออกเสียงคำนั้น ๆ และสามารถที่จะพูดออกมาให้เป็นประโยค โดยใช้คำนั้น ๆ และสามารถที่จะพูดออกมาให้เป็นประโยคโดยใช้คำนั้นให้ถูกต้องด้วย

4.2.2 การมองเห็นรูปคำ ในขั้นนั้นครูต้องให้นักเรียนมองเห็นรูปคำที่สะกด และส่วนประกอบต่าง ๆ ได้ แยกคำนั้นออกเป็นพยางค์ ออกเสียงคำนั้นเป็นพยางค์ แล้วไปสะกดเป็นคำอีกครั้งหนึ่ง

4.2.3 การระลึกคำ ให้มองดูทั้งคำ แล้วสะกดโดยไม่ต้องดูคำนั้น เสร็จแล้ว ลองตรวจดูว่า การสะกดของตนถูกต้องหรือไม่ หากสะกดผิดให้กลับไปทำขั้นที่หนึ่งถึงขั้นที่สามอีกครั้ง

4.2.4 การเขียนคำ ขั้นนี้นักเรียนจะฝึกหัดเขียนคำ ตรวจสอบการเขียนและสะกดคำให้ถูกต้องเรียบร้อย

4.2.5 การทบทวนโดยให้นักเรียนเขียนคำโดยไม่ต้องดูแบบ หากเขียนถูกถึงสามครั้งก็แสดงว่านักเรียนรู้คำนั้นแล้ว ในขั้นนี้ถ้าจะทำให้นักเรียนจดจำได้แม่นยำยิ่งขึ้นก็ควรลองให้นักเรียนลองนำไปใช้ดู เช่น ใช้ในการเขียนประโยค เขียนเรียงความ เขียนจดหมาย เป็นต้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4.3 แนวคิดในการสะกด

สมบัติ มหารศ (2521 : 87 – 88) ได้เสนอแนะแนวคิดในการสะกดคำว่า ควรดำเนินการตามวิธีการ 7 ขั้นดังนี้

4.3.1 ให้ยึดหลักการในการเขียนสะกดคำ นักเรียนควรจะได้เขียนสะกดคำ ที่ต้องการใช้ในชีวิตประจำวัน และเป็นคำที่นักเรียนสนใจ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถ ในการเขียนสะกดคำให้แก่ตนเอง

4.3.2 กระบวนการสะกดคำ ก่อนที่จะสอนให้นักเรียนเขียนสะกดคำ ครูควรให้นักเรียนได้มีโอกาสออกเสียง และแปลความหมายของคำนั้น ๆ ด้วย นอกจากนี้ยังต้องฝึกแยกเสียงพยางค์ คำ ต่อจากนั้นจึงหลับตาฝึกมองซ้ำให้เกิดความทรงจำให้ได้ก่อนแล้วจึงให้สะกดคำ กระบวนการเหล่านี้ ควรกระทำซ้ำหลายครั้งเพื่อให้เกิดความชำนาญ

4.3.3 ขั้นตอนการสะกดคำมีดังนี้

1) เรียนรู้คำต่าง ๆ และขยายคำ

2) ออกเสียงคำ พยางค์ เช่น คำว่า หน้าตา น่ารัก เป็นต้น

3) อภิปรายให้เข้าใจเกี่ยวกับคำที่มีความหมายเหมือนกันและต่างกัน

4) หลับตาสะกดในใจ

5) ช่วยเหลือคนที่อ่อนในการสะกดคำ

6) สะกดซ้ำคำต่าง ๆ

7) เขียนเป็นประโยค

4.3.4 การทำแผนการสอนประจำสัปดาห์

4.3.5 หลักเกณฑ์การเลือกคำใหม่มาสะกดคำมีดังนี้

1) สะกดคำที่เป็นคำพ้อง

2) สะกดคำที่ได้ยินเสียงครูพูด

3) สะกดคำที่ได้จากการอ่าน

4.3.6 การจัดกิจกรรมสะกดคำ การสะกดคำจะมีผลดี ถ้าให้อ่านได้ก่อนแล้วจึงเขียน หรือไม่ก็ให้เขียนจากคำที่เคยเขียนผิด เขียนตกหล่น และให้หัดสะกดคำตามที่ตนพอใจ

4.3.7 การสะกดคำเป็นรายบุคคล เป็นกิจกรรมให้นักเรียนทำงานตามความสามารถของแต่ละคนได้อย่างดียิ่ง และไม่ควรใช้เวลาเกิน 15 นาที ต่อการเขียนสะกดคำแต่ละครั้ง เพราะถ้านานจนเกินไปกว่านี้นักเรียนจะไม่สนใจในการทำงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4.4 แนวคิดการเขียนสะกดคำ

กรมวิชาการ (2522 : 16-17) ได้เสนอแนะการเขียนสะกดคำตามคำบอกไว้ว่า ควรสอนตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.4.1 ครูอ่านเรื่องทั้งหมดตามที่ต้องการให้นักเรียนฟังก่อนหนึ่งเที่ยว เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำ เรื่องราว และเป็นการเร้าความสนใจให้นักเรียนอยากเรียน

4.4.2 ครูอ่านคำ ประโยค ให้นักเรียนฟัง 2 ครั้ง ครั้งแรกให้นักเรียนฟังอย่างมีสมาธิ ตั้งใจฟังและติดตาม เพื่อความเข้าใจความหมายและจำคำที่เขียนได้

4.4.3 อ่านคำหรือประโยคให้นักเรียนฟังครั้งที่สอง แล้วให้นักเรียนลงมือเขียน ในการเขียนตามคำบอกควรปฏิบัติดังนี้

1) ครูอ่านคำหรือประโยคให้ถูกต้องชัดเจน

2) ถ้ามีเสียงรบกวนให้หยุดอ่านในช่วงนั้น

3) ถ้านักเรียนฟังคำใดไม่ชัดให้อ่านซ้ำคำนั้นอีก

4) สังเกตและแนะนำวิธีฟังอย่างมีสมาธิแก่นักเรียน

บันลือ พฤกษะวัน (2522 : 76) กล่าวว่า การสอนสะกดคำมี 2 ลักษณะ คือ การสะกดคำด้วยปากเปล่ากับการสะกดคำด้วยการเขียน การสะกดคำด้วยปากเปล่านั้น โดยมาก มักสอนในระยะที่เด็กยังเขียนหนังสือไม่ได้ ครูจึงให้นักเรียนสะกดคำออกมาดัง ๆ เพื่อจะได้วัดผลว่าเด็กสะกดคำได้ถูกต้องเพียงใด เมื่อถึงขั้นที่เด็กพอจะเขียนหนังสือได้แล้ว ครูจะสอนให้เด็กสะกดคำในใจ ไปพร้อม ๆ กับการเขียน หรือการให้เด็กเขียนตามคำบอกนั้นเอง

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรัมพรรย์ (2522 : 120) ได้เสนอแนวทาง ในการสอนเขียนสะกดคำยากไว้ว่า ให้นักเรียนทำบัญชีคำยากเรียงลำดับตัวอักษร เขียน หรือแต่งประโยคด้วยคำที่มักสะกดผิด เขียนคำหรือข้อความยาก ๆ โดยแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ครูแจกบัญชีคำที่มีตัวสะกดผิด และสะกดถูกปนกัน ให้นักเรียนเลือกคำที่เขียนถูก และแก้ไข คำที่เขียนผิด แบ่งกลุ่มนักเรียนหาคำพ้องเสียงจากพจนานุกรม ให้นักเรียนแต่งคำจากสระพยัญชนะ และวรรณยุกต์ที่กำหนดให้

ประภาศรี สีหอำไพ (2524 : 25) ได้เสนอวิธีการจัดกิจกรรมการสอนเขียนสะกดคำว่า การสอนเขียนสะกดคำควรมีกิจกรรมมาก ๆ เพื่อให้เด็กได้แสดงออก เช่น แบ่งกลุ่มแข่งขันสะกดคำ ค้นหาคำมาแลกเปลี่ยนกัน รวบรวมคำจากเอกสาร และหนังสือต่าง ๆ มาแต่งประโยค นำคำใหม่ ๆ มาเขียนเป็นประโยค หรือเรื่องราวเขียนตามคำบอก แล้วตรวจพจนานุกรม และบัตรคำประกอบการสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ยุพดี พูลเวชประชาสุข (2525 : 10) ได้กล่าวถึงการสะกดคำว่า การสอนเขียน สะกดคำเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่การเขียนหนังสือได้ถูกต้องในการสอนสะกดคำในระดับ ประถมศึกษา

4.5 วิธีสอนการเขียนสะกดคำ

ชิน โพธิ์อ่อน (2526 : 47) ได้กล่าวถึง วิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถ ในการเขียนสะกดคำได้ถูกต้อง และมีสัมฤทธิผลสูง ได้แก่ วิธีสอนดังนี้

4.5.1 วิธีสอนที่ครูออกเสียงได้ถูกต้อง และมีแบบคำการสะกดคำที่แน่นอน

4.5.2 วิธีสอนที่ต้องฝึกทักษะการเขียนสะกดคำอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะการฝึกเป็นรายบุคคล

4.5.3 วิธีสอนที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการสอนที่แน่นอน

4.5.4 วิธีสอนที่มีการทดสอบก่อนสอน และสอนก่อนสอบ

4.5.5 วิธีสอนที่ฝึกทักษะด้วยการเลียนแบบและทราบผลการเรียน

4.5.6 วิธีสอนแบบใช้การเรียงลำดับตัวอักษร

4.5.7 วิธีสอนโดยให้ผู้เรียน อ่าน รู้ความหมายของคำ และทราบผลการเรียน

4.5.8 วิธีสอนโดยการเลือก และจัดลำดับคำ ตลอดจนนำคำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน มาให้เขียน

4.5.9 วิธีสอนที่มีการกำหนด และวางแผนการสอนที่แน่นอน

4.5.10 วิธีสอนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีกระบวนการและขั้นตอนที่ถูกต้อง

4.5.11 วิธีสอนโดยใช้พจนานุกรม และมีการทบทวน

4.5.12 วิธีสอนโดยการสร้างแบบฝึกการอ่าน และการเขียน แล้วนำไปเสนอนักเรียน

4.5.13 วิธีสอนโดยนำคำที่เป็นปัญหามาสร้างเป็นแบบฝึกทักษะ ด้วยวิธีสัมพันธ์ทักษะ

4.6 เสนอแนะการเขียนสะกดคำ

สุจริต เพียรชอบ (2531 : 120-121) เสนอแนะเกี่ยวกับการเขียนสะกดคำไว้ ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4.6.1 ครูทำบัญชีคำยากแจกให้นักเรียนศึกษา แต่ละสัปดาห์ครูก็จะนำคำเหล่านี้มาให้นักเรียนเขียนเป็นคำ ๆ ให้นักเรียนตรวจคำตอบหรือแลกกันตรวจ แล้วนักเรียนแต่ละคนบันทึกผลการสะกดคำของตนไว้เพื่อดูพัฒนาการของตนเอง

4.6.2 ครูแต่งประโยค ซึ่งประกอบไปด้วยคำที่มักจะสะกดผิด แล้วบอกให้นักเรียนเขียน หรือครูอาจจะมอบหมายให้นักเรียนแต่งประโยค ทำนองเดียวกัน แล้วบอกเพื่อนเขียน และดูเฉลยคำตอบที่ถูกต้องได้ด้วย

4.6.3 แบ่งนักเรียนออกเป็นหมู่ ๆ หรือเป็นแถวแข่งขันกันเรียงคำ หรือข้อความที่ยากๆ

4.6.4 ครูแจกบัญชีคำซึ่งมีคำที่สะกดผิด และสะกดถูกปนกัน ให้นักเรียน ทำเครื่องหมายถูกผิดหน้าคำเหล่านั้น

4.6.5 ครูอาจนำคำยากมาทำเป็นข้อทดสอบแบบเลือกตอบ ให้นักเรียนทำเครื่องหมายหน้าคำที่สะกดถูก

4.6.6 ครูแจกบัญชีคำซึ่งมีคำที่สะกดถูก และสะกดผิดปน ๆ กัน ให้นักเรียนตรวจดูกันเอง ถ้าคำไหนผิดให้นักเรียนแก้เสียใหม่ให้ถูกต้อง จากนั้นให้นักเรียนเปลี่ยนกันตรวจ จากบัตรคำที่ครูนำมาใช้เฉลย

4.6.7 ให้นักเรียนรวบรวมคำยากต่าง ๆ ที่เคยเรียนมาแล้ว ทำเป็นบัญชีคำเรียงลำดับตามตัวอักษร

4.6.8 ครูแจกข้อความที่มีความยาวประมาณ 10-15 บรรทัด ในข้อความนั้นมีคำ ที่สะกดถูกปนกัน ให้นักเรียนหาคำที่สะกดผิดให้แก้ไขให้ถูกต้องในกรณีไม่แน่ใจให้นักเรียน เปิดพจนานุกรมช่วยด้วย

4.6.9 แบ่งนักเรียนเป็นหมู่ ๆ แข่งขันกันหาคำพ้องเสียงจากพจนานุกรม เช่น คำที่ออกเสียง กัน จัน กาน สัน แล้วเขียนลงในบัตรคำ นำเสนอในชั้นเรียน

4.6.10 ให้นักเรียนแต่งคำจากสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ ที่ครูกำหนดให้ หรือจากข้อความคำประพันธ์ต่าง ๆ คำที่แต่งขึ้นนั้นควรเป็นคำศัพท์หรือคำยากไม่ควรเป็นคำโดด ๆ

สนิท สัตโยภาส (2532 : 105-107) ได้เสนอแนะหลักการเขียนสะกดคำได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษาไว้ดังนี้

1. ระยะเริ่มแรกคำที่นำมาให้เขียนจะต้องเป็นคำที่นักเรียนอ่านได้ โดยใช้ ภาพนำ คือให้ดูภาพแล้วเขียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2. ครูนำบัตรคำยากชูให้นักเรียนอ่านอย่างเร็วทีละบัตรแล้วให้เขียนคำที่เห็น ครูนำบัตรหลาย ๆ บัตร ไปติดไว้ที่แผนภูมิ แล้วให้นักเรียนเลือกเขียนคำตามที่ครูบอกแต่ละคำ

3. ให้หาคำที่มีสระ ตัวสะกด หรือพยัญชนะต้นเหมือนกัน

4. ให้เติมพยัญชนะให้ครบ

5. ให้โยงคำให้ตรงกับภาพ

6. ให้ขีดเส้นใต้คำที่เขียนถูกต้อง

7. ให้เติมใจความที่สมบูรณ์

8. ให้หาคำตรงกันข้าม

9. ให้หาคำที่มีความหมายเหมือนกัน

10. ให้หาคำเฉพาะสิ่ง เช่น สิ่งที่ใช้ดื่ม คือ...

11. ให้หาคำที่มีเสียงเหมือนกัน

12. ให้แข่งกันหาคำพวกเดียวกัน

13. เขียนไทยด้วยปริศนาคำทาย

14. ให้เขียนไทยตามคำบอก จะเป็นคำ ประโยค หรือข้อความก็ได้

15. ให้เขียนไทยด้วยนิทาน โดยครูเล่านิทานพร้อมกับบอกให้นักเรียนเขียนคำศัพท์ที่มีในเนื้อเรื่องนิทาน

16. ให้เขียนคำไทยด้วยการบอกใบ้ให้ทาย โดยครูเป็นคนบอกความหมายของคำแล้วให้นักเรียนทายคำ พร้อมกับเขียนคำทายลงสมุด

17. กิจกรรมอื่น ๆ เช่น รวบรวมคำที่มักเขียนผิดจากที่ต่างๆ ฝึกให้นักเรียน ใช้พจนานุกรม จัดป้ายนิเทศ เป็นต้น

4.7 ข้อปฏิบัติในการเขียน

กรมวิชาการ (2534 : 11-12) ได้เสนอแนะข้อปฏิบัติในการเขียนไว้ดังนี้

4.7.1 ข้อปฏิบัติในการเขียน ฝึกวางท่าทางในการนั่งเขียน และการจับดินสอ ให้ถูกต้อง ฝึกการวางสมุด วางมือ และเคลื่อนไหวมือในการเขียนได้ถูกวิธี เน้นการปฏิบัติ และแก้ไขข้อบกพร่องอยู่เสมอเมื่อปฏิบัติผิด

4.7.2 หลักเกณฑ์ในการเขียน ฝึกวิธีเขียนพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ให้ถูกต้อง การวางตำแหน่งตัวอักษรให้ถูกที่ การเว้นช่องไฟให้พองาม และการรักษาระดับบรรทัด ในการเขียน ฝึกเขียนตัวหนังสือไทยให้มีหัว หัวไม่บอด ตัวอักษรให้โตเสมอกัน การ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เขียนเน้นลายมือที่อ่านง่าย เป็นระเบียบและสวยงาม ให้ฝึกปฏิบัติและกวดขันการเขียนให้ถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์จนเป็นนิสัย

4.7.3 นิสัยการเขียนที่ดี ปลูกฝังนิสัยการเขียนที่ดีโดยให้เน้นในที่ที่เหมาะสม ไม่ขีดเขียนตามฝาผนัง โต๊ะ ม้านั่ง การเขียนในสมุดแบบฝึกหัด ฝึกเขียนให้อ่านง่าย สะอาด รู้จักขีดเส้นคั่นหน้า ทำงานเป็นระเบียบเรียบร้อย และรวดเร็ว

4.7.4 การคัดลายมือ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 เน้นการคัดตัวบรรจงเต็มบรรทัด

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 4 เน้นการคัดตัวบรรจงครึ่งบรรทัดและตัวหวัดแกมบรรจง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 เน้นการคัดตัวหวัดแกมบรรจง

4.7.5 การประสมอักษร ฝึกการเขียนประสมคำด้วยพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ตามมาตราตัวสะกดต่าง ๆ และสามารถแยกคำตามลักษณะการประสมอักษรได้ การประสมอักษรเริ่มจากการนำพยัญชนะและสระมาประสมเป็นคำไม่มีตัวสะกด การนำพยัญชนะและสระ มาประสมเป็นคำมีตัวสะกดตามมาตราตัวสะกดต่าง ๆ การเขียนคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดและคำที่มีการันต์

4.7.6 การเขียนเพื่อเพิ่มพูนความรู้ เช่น การจดบันทึกหรือเรื่องราวต่าง ๆ การทำบัญชีคำ หรือสมุดคำศัพท์ประจำชั้น หรือส่วนตัวไว้ใช้เพื่อประโยชน์ในการเรียน การทำบัญชีคำเปรียบเทียบคำพื้นฐานที่ใช้ในการเขียนกับภาษาอื่น เพื่อช่วยเพิ่มพูนทักษะ และความเข้าใจการอ่าน เป็นต้น

4.7.7 การใช้พจนานุกรม ฝึกวิธีใช้พจนานุกรมให้ถูกต้องและรวดเร็ว และฝึกนิสัยการใช้พจนานุกรม เป็นประจำในการตรวจสอบความถูกต้องของการเขียน และการอ่านคำ ความหมาย และการใช้คำ

4.8 ข้อเสนอแนะการสอนเขียน

วรรณี โสมประยูร (2544 : 172-174) ได้เสนอแนะในการสอนเขียนไว้ดังนี้

4.8.1 กิจกรรมสร้างความพร้อม เช่น

1) เคาะจังหวะเสียง

2) ตอกไม้

3) ร้อยลูกปัด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4) ตัดกระดาษและตัดภาพตามแบบ

5) เขียนส้นต่าง ๆ อย่างอิสระ

6) ระบายสีที่กำหนดให้

7) ขีดเขียนเส้นไขว้โดยไม่ยกดินสอแล้วระบายสีเป็นภาพ

8) เขียนส้นประกอบการเล่านิทาน

9) เขียนเส้นหรือภาพหรือตัวอักษรตามแบบ

10) เขียนตัวอักษรตามรอยเส้นประ

11) เขียนตัวอักษรตามคำสั่ง หรือนิทานที่เล่าให้ฟัง

12) ประดิษฐ์ตัวอักษรให้เป็นรูปร่างต่าง ๆ

13) ประดิษฐ์รูปโดยใช้ลีลาเส้น

14) ประดิษฐ์ตัวพยัญชนะต่างๆ โดยเรียงลำดับ ดังนี้ ง จ ว ร ธ บ ป
ย ก ถ ภ ฝ ผ ฟ พ ห ย ค ด ต ศ ข ฆ ช ซ ม น ฆ ฉ ต ท ห ฑ ล ส อ ฮ ญ ณ ฌ ฎ ฏ ฐ

15) เขียนอักษรเป็นจังหวะตามเสียงเกาะของครู

4.8.2 กิจกรรมการเขียนคำ

1) เขียนคำจากการประสมพยัญชนะ เช่น นก กบ

2) เขียนคำจากการประสมอักษร เช่น กลาง จาน

3) เขียนคำจากการประสมคำ เช่น ไก่ขัน

4) เขียนคำจากการต่อคำ เช่น ขันน้ำ น้ำปลา ปลาย่าง

5) เขียนคำจากตารางบิงโก

6) เขียนคำต่อพยัญชนะตัวท้ายของคำ

7) เติมคำที่หาย เช่น ใส่.....

8) จับคู่คำให้ได้ความหมายใหม่

9) หาคำตรงกันข้าม

10) เขียนคำจากของจริงหรือภาพ

11) เขียนคำจากสิ่งที่คลำหรือดม

12) เขียนคำจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์

13) เขียนคำคล้องจอง

4.9 การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 31) ได้เสนอแนวคิดในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องคำดังต่อไปนี้

4.9.1 เลือกคำจากประมวลคำในหนังสือประกอบการเรียนมาเป็นหลักในการฝึก

4.9.2 เลือกคำที่นักเรียนพบและใช้ในชีวิตประจำวันฝึกฟัง พูด อ่าน เขียน และรู้ความหมายของคำไปพร้อม ๆ กัน

4.9.3 เลือกฝึกคำที่มีในประมวลคำอ่านในหนังสือประกอบการเขียนคำง่าย ๆ ที่สะกด ในมาตราแม่ ก กา มาฝึกก่อน

4.9.4 ใช้ของจริง กิริยาท่าทาง ภาพ และคำอธิบายเพื่อให้รู้ความหมาย

4.9.5 เล่นปริศนาคำทาย

4.9.6 เรียนรู้คำใหม่โดยใช้คำเก่าเป็นพื้นฐาน

4.9.7 ฝึกต่อคำ เติมคำ เพื่อให้ได้คำใหม่

4.9.8 ให้ฟัง พูด อ่าน เขียน คำ โดยการฝึกด้วยตนเอง

4.9.9 ให้คิดหาคำเพิ่มจากคำที่กำหนดให้ได้ด้วยตนเอง

4.9.10 หาคำตอบไว้ด้วยตนเองเมื่อปฏิบัติครบขั้นตอน โดยอาจใช้

1) การบอก

2) การแสดงกิริยาท่าทาง

3) การเขียน

4) การตั้งคำถาม

4.9.11 กิจกรรมเน้นจากรูปแบบง่าย ๆ ไปหายาก โดยเร้าความสนใจปฏิบัติด้วยตนเองด้วยความสนุกสนาน และใช้วิธีหลากหลายไม่ซ้ำวิธีการเดิมในรูปแบบเดียวกัน

4.10 วิธีการสอน

จะปะนีย์ นาครทรรพ (2545 : 55-56) ได้เสนอแนะวิธีการสอนไว้ดังนี้

4.10.1 ก่อนสอนครูควรพูดจูงใจให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเขียนหนังสือให้ถูกต้อง ชัดเจนว่า การเขียนหนังสือถูกต้อง ชัดเจน เป็นการแสดงว่าผู้เขียนเป็นผู้มีการศึกษาดี ใครอ่านข้อความนั้น ๆ ก็เข้าใจง่าย ไม่มีการเข้าใจผิด และควรอธิบายให้เข้าใจประโยชน์ ที่จะได้จากการเขียนแต่ละประเภทด้วย

4.10.2 พยายามสอนให้การเขียนสัมพันธ์กับการฟัง การพูด และ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การอ่าน คือ ก่อนที่ จะเขียนสิ่งใดควรเริ่มต้นด้วยการฝึกให้รู้จักฟังเสียก่อนแล้วจึงเขียน เช่น ฟังคำถามแล้วเขียนตอบให้ตรงคำถาม เก็บสิ่งที่ได้จากการฟังไปเขียน ให้นักเรียนอ่านหรือค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสือ ในห้องสมุดมาเขียน

4.10.3 ในกรณีที่นักเรียนเขียนสะกดผิดพลาด ควรหาวิธีแก้โดยรวบรวมคำที่นักเรียนมักสะกดผิดเสมอๆ เขียนบนกระดานดำหรือบัตรคำ มีการแข่งขันสะกดคำ และทดสอบเป็นระยะเป็นการช่วยให้นักเรียนรู้จักระวังตัวมิให้เขียนผิด

4.10.4 การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ให้ทำหนังสือเขียนสำหรับชั้นหรือประกวดเขียนนิทาน ประกวดเขียนเรื่องจริงที่ได้ประสบมาด้วยตนเอง ก็เป็นการส่งเสริมทักษะการเขียน ของนักเรียน

4.10.5 ในการสอนวิชาต่างๆ ควรมีการบูรณาการ เพื่อช่วยกัน หรือร่วมมือกันสอน ให้ทุกวิชาสัมพันธ์กัน โดยใช้เนื้อหาวิชาอื่นสำหรับฝึกทักษะการเขียน เช่น เขียนรายงาน เรียงความ

นิลาภรณ์ ธรรมวิเศษ (2546 : 32 - 33) ได้กล่าว ถึงวิธีการเขียนสะกดคำไว้ว่า วิธีการเขียนสะกดคำมีวิธีการที่ครูสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียนหลายวิธีด้วยกัน ครูอาจใช้วิธีใดวิธีหนึ่ง หรือใช้วิธีการสอนกิจกรรมหลาย ๆ รูปแบบ และสื่อประสมหลาย ๆ ชนิดประกอบกัน ก็ย่อมได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม ซึ่งครูเป็นผู้พิจารณา จุดประสงค์ก็เพื่อให้นักเรียนสนใจ สนุกสนานไม่เบื่อหน่ายในการเรียน มีทักษะในการเขียนสะกดคำสูง

จิตรา สมพล (2547 : 31) ได้เสนอแนะการฝึกทักษะในการเขียนสะกดคำไว้ว่า การที่จะให้นักเรียนสามารถเขียนสะกดคำได้ถูกต้องนั้น ครูผู้สอนต้องใช้กลวิธีการสอนหลายวิธี เพื่อเร้าความสนใจให้นักเรียนเขียนสะกดคำอย่างสนุกสนาน มีความตั้งใจที่จะฝึกทักษะการเขียนตัวสะกดคำ ดำเนินการฝึกอย่างสม่ำเสมอและให้หยุดพักตามความเหมาะสม และให้นักเรียนทราบผลของการฝึกการเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง ทั้งนี้จะต้องฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนให้สัมพันธ์กัน เหมือนการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน

4.11 กิจกรรมฝึกทักษะการเขียนคำ

ดาคแคนเน่ และ โดนัล (Daccanay and Donald. 1963 : 3-6) ได้เสนอแนะกิจกรรมฝึกทักษะการเขียนคำไว้ดังนี้

4.11.1 แบบให้เขียนตามคำบอก

4.11.2 แบบให้นักเรียนเลือกคำที่กำหนดให้มาเติมในช่องว่างให้เหมาะสม

4.11.3 แบบจับคู่ โดยจับคู่ข้อความ 2 ข้อความ ให้เรียงเป็นเรื่องเดียวกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4.11.4 แบบฝึก แบบสร้าง คือ ให้ประโยคมาแล้ว ให้นำคำในวงเล็บท้ายประโยค มาใส่ลงในตำแหน่งที่ถูกต้องในประโยคเดิม

4.12 ขั้นตอนการฝึกเขียน

คิง (King. 1965 : 15) ได้กล่าวถึงการฝึกที่ให้มีความสามารถในการเขียนสะกดคำ ซึ่งมี 6 ขั้นตอนดังนี้

4.12.1 การตรวจสอบ (Examine) ได้แก่ การตรวจสอบคำที่ให้นักเรียนเขียนสะกดคำอย่างระมัดระวัง เช่น คำที่มีอุปสรรค (Prefix) และคำที่มีปัจจัย (Suffix) แล้วบันทึกไว้

4.12.2 การออกเสียง (Pronounce) ได้แก่ การออกเสียงคำที่จะเขียนให้ถูกต้อง

4.12.3 การสะกดคำ (Spell) ได้แก่ การฝึกหัดสะกดคำที่จะเขียนด้วยปากเปล่า โดยออกเสียงดัง ๆ ทำเช่นนี้หลาย ๆ ครั้ง

4.12.4 การเขียน (Write) ได้แก่ การฝึกเขียนคำที่สะกดสั้นๆ 5-10 ครั้ง แล้วตรวจ

4.12.5 ใช้ (Use) นำคำที่เขียนสะกดคำมาแต่งประโยค

4.12.6 ทบทวน (Review) ทบทวนคำที่เขียนสะกดคำแต่ละคำในโอกาสต่อไป

4.13 ขั้นตอนการฝึกเขียนสะกดคำ

ฟิทเจลด์ (Fitzgerald. 1967 : 38) ได้เสนอแนะการสอนให้นักเรียนฝึกเขียนสะกดคำ ไว้ 5 ขั้นตอน

4.13.1 ต้องให้นักเรียนรู้ความหมายของคำนั้น ๆ เสียก่อน โดยครูเป็นผู้บอก หรือเปิดพจนานุกรมแล้วให้นักเรียนอภิปรายสิ่งสำคัญ คือต้องเป็นความหมายที่ไม่ซับซ้อน

4.13.2 ต้องให้นักเรียนอ่านออกเสียงของคำถูกต้องชัดเจน จะช่วยให้นักเรียนรู้คำนั้นได้อย่างแม่นยำ ทั้งรูปคำและการอ่านออกเสียง

4.13.3 ต้องให้นักเรียนมองเห็นรูปคำนั้น ๆ ว่าประกอบด้วยพยัญชนะ สระ อะไรบ้าง และถ้าเป็นคำหลายพยางค์ ครูควรแยกให้ดูเป็นคำ

4.13.4 ต้องให้นักเรียนลองเขียนคำนั้น ๆ โดยการดูแบบและไม่ดูแบบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4.13.5 สร้างสถานการณ์ให้นักเรียนนำคำนั้น ๆ ไปใช้ ซึ่งอาจเป็นการให้นักเรียนเขียนบรรยายภาพ บรรยายเรื่องราวหรือเขียนในกิจกรรมการเรียนโดยให้เหมาะแก่วัย

สรุปได้ว่า วิธีสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียน มีความสามารถในการเขียนสะกดคำได้ถูกต้อง และมีสัมฤทธิผลสูงนั้น ครูจะต้องมีกลวิธีการสอน ที่หลากหลาย ดำเนินการฝึกอย่างสม่ำเสมอ กิจกรรมเน้นรูปแบบง่าย ๆ ไปหายาก โดยเร้า ความสนใจ ปฏิบัติด้วยตนเอง ฝึกทักษะทางภาษาทั้ง 4 ทั้งทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ให้สัมพันธ์กัน และนักเรียนสามารถนำประโยชน์จากการเขียนไปใช้ในวิชาอื่น ๆ ตลอดจนนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ปัญหาการเขียนสะกดคำ

ในปัจจุบันนี้นักเรียนเกือบทุกระดับชั้นส่วนใหญ่เขียนสะกดคำผิดพลาด ซึ่งสาเหตุ ของการเขียนสะกดผิดนั้นมีสาเหตุหลายประการ ดังที่นักการศึกษาหลายท่าน ได้ศึกษาถึงสาเหตุ การเขียนสะกดคำผิดมีดังนี้

วิรัตน์ จุติประภาค (2542 : 8) กล่าวถึง สาเหตุการเขียนสะกดคำผิดว่า มีสาเหตุมากมายหลายประการ ส่วนใหญ่จะเกิดจากผู้เขียนเป็นสำคัญ ซึ่งขาดการสังเกต ประมาทเลินเล่อขาดการฝึกฝน ขาดประสบการณ์ทางภาษา และขาดความแม่นยำในหลักเกณฑ์การเขียนคำ

ชยาภรณ์ พิณเพาทย์ (2542 : 83) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำผิดมีสาเหตุเนื่องมาจากครูผู้สอน นักเรียน และวิธีการสอน ดังนั้นครูจึงเป็นบุคคลที่จะกระตุ้นให้นักเรียนเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง โดยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจและไม่เบื่อหน่าย

5.1 สาเหตุของการเขียนสะกดคำ

พูลสุข ญาณไพศาล (2542 : 151-152) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการเขียนสะกดคำ ไว้ดังนี้

5.1.1 คำบางคำออกเสียงเดียวกัน แต่คำหนึ่งมีตัวการันต์ อีกคำหนึ่งไม่มี ดังนั้นผู้ใช้ต้องทราบความหมายของคำที่เขียนต่างกัน เช่น อินทรี - ชื่อนก ชื่อปลา อินทรีย์ – ร่างกาย ดอกจัน - เครื่องหมายอย่างหนึ่ง ดอกจันทร์ - เครื่องเทศอย่างหนึ่ง

5.1.2 คำบางคำออกเสียงเดียวกัน แต่ใช้รูปวรรณยุกต์ต่างกัน และความหมายของคำก็ต่างกัน เวลาเขียนจึงต้องนึกกำหนดความหมายไปด้วย จึงจะเขียนถูก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เช่น ข้า - ค่า - ฆ่า ขั้น - คั่นหน้า - น่า ส้อม - ซ่อม

5.1.3 คำบางคำออกเสียงเดียวกัน แต่ใช้ตัวสะกดต่างกัน ผู้ใช้จึงต้องพิจารณาความหมายของคำก่อนใช้ เช่น บิณฑบาต - บาตรพระ น้ำตาล - ตานขโมย ผาสุก - ความสุข อนุญาต - ญาติมิตร

5.2 ข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย

วิลาวรรณ จุติประภาค (2542 : 137) ได้กล่าวถึงลักษณะข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนไว้ดังนี้

5.2.1 ลักษณะข้อผิดพลาดในการใช้คำ

1) การใช้คำไม่ตรงความหมาย

2) การใช้คำไม่สุภาพและไม่เหมาะสมกับฐานะของบุคคล

3) การใช้คำฟุ่มเฟือย

4) การใช้ลักษณะนามผิด

5) การใช้สะกดการันต์ผิด

5.2.2 ลักษณะข้อผิดพลาดในการใช้ประโยค

1) การใช้ประโยคที่ขาดบทประธาน

2) การใช้ประโยคที่ขาดบทกริยา

3) การใช้ประโยคที่ขาดบทกรรม

4) การใช้ประโยคที่ขาดบทเชื่อม

5) การใช้ประโยคที่ใช้บทเชื่อมผิด

6) การใช้ประโยคที่ขาดบทประธานซ้อน

7) การใช้ประโยคที่เรียงลำดับผิด

8) การใช้ประโยคที่เป็นสำนวนภาษาต่างประเทศ

9) การใช้ประโยคที่ใช้คำบอกอดีตกาลเกินความจำเป็น

5.2.3 ลักษณะข้อผิดพลาดในการใช้รูปแบบของการเขียน

1) การแบ่งข้อความผิด

2) การใช้เครื่องหมายผิด

3) การไม่ได้ใช้เครื่องหมาย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

5.3 ปัญหาการเขียนสะกดคำ

ดวงใจ ไทยอุบุญ (2543 : 3-4) ได้รวบรวมปัญหาการเขียนจากประสบการณ์ การสอนวิชาภาษาไทย สรุปสาเหตุของการเขียนสะกดผิด ไว้ดังนี้

5.3.1 การใช้ภาษาผิดและใช้ภาษาบกพร่องในการเขียน

1) การเขียนตัวสะกดการันต์ผิด

2) การวางวรรณยุกต์ผิดที่

3) การผันวรรณยุกต์ไม่ถูกต้อง

5.3.2 การใช้ภาษาไม่เหมาะสม

1) ใช้คำและกลุ่มคำต่างระดับ

2) ใช้คำและกลุ่มคำไม่เหมาะสม

3) ใช้คำที่ไม่จำเป็นและฟุ่มเฟือย

4) ใช้คำและกลุ่มคำไม่เหมาะกับสำนวนคำในภาษา

นิลาภรณ์ ธรรมวิเศษ (2546 : 27) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำผิด มาจากตัวนักเรียนและวิธีการสอน ดังนั้นครูผู้สอนเป็นบุคลที่จะกระตุ้นให้นักเรียนเขียนสะกดคำได้ถูกต้อง โดยการทำแบบฝึกเพิ่มเติม และหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนไม่เกิดความเบื่อหน่าย

จิตรา สมพล (2547 : 35) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำผิด มีสาเหตุมาจากนักเรียนขาดการสังเกต ขาดการฝึกฝน ขาดความแม่นยำทางหลักเกณฑ์ ทางภาษา จึงทำให้เขียนสะกดผิด ซึ่งนักเรียนจะต้องเรียนรู้และฝึกฝนอย่างถูกวิธี เพื่อให้เกิดความชำนาญ และจะต้องใช้เวลาพอสมควรที่จะทำให้เกิดทักษะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วู้ดเบิร์น (Woodburn. 1980 : 4982) ได้กล่าวว่า การออกเสียงบกพร่องทำให้การเขียนสะกดบกพร่องตามไปด้วย รวมทั้งการขาดความเอาใจใส่ในการเขียน

สรุปได้ว่า การเขียนสะกดคำผิดสาเหตุมาจากนักเรียนอ่านออกเสียงเพี้ยน อ่านตกหล่น อ่านไม่เว้นวรรค สะกดการันต์ผิด วางสระ วรรณยุกต์ไม่ถูกที่ ไม่ทราบความหมายของคำใช้แนวเทียบผิด อิทธิพลภาษาถิ่น ทั้งนี้เนื่องมาจากนักเรียนมีพื้นฐานไม่แม่นยำ ขาดการสังเกต ขาดความเอาใจใส่ ขาดหลักการที่ถูกต้องและขาดการฝึกฝน นอกจากนี้ยังมีสาเหตุมาจาก วิธีการสอนของครู ดังนั้นครูผู้สอนเป็นบุคคล ที่จะกระตุ้นให้นักเรียนเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง โดยใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้และพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการเขียนได้ดียิ่งขึ้น

6. หลักจิตวิทยาในการสอนเขียนสะกดคำ

การสอนการเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง และได้ผลตามจุดมุ่งหมายนั้น ครูต้องนำหลักจิตวิทยาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ส่งเสริมการเรียนรู้มาใช้ ดังต่อไปนี้

6.1 ด้านความพร้อม

ความพร้อมเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน นักเรียนจะเกิดความพร้อมได้นั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ สุณีย์ ธีดากร (2525 : 59) กล่าวถึงลักษณะของความพร้อม และองค์ประกอบที่ทำให้นักเรียนเกิดความพร้อมว่า ความพร้อมคือสภาพ ความเจริญเติบโตทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของนักเรียน รวมทั้งความสนใจ และความรู้พื้นฐาน องค์ประกอบที่ทำให้นักเรียนเกิดความพร้อม ได้แก่ วุฒิภาวะ ซึ่งเป็นความเจริญเติบโตตามธรรมชาติของร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม และพรรณี ช. เจนจิต (2528 : 32) กล่าวว่า ความพร้อมเป็นสภาวะของบุคคลที่จะเรียนรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างบังเกิดผล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะ การได้รับการฝึกฝน การเตรียมตัว ความสนใจ และแรงจูงใจ ดังนั้น ความพร้อมจึงเป็นสภาวะของบุคคลที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ คือ วุฒิภาวะ ความสนใจ ความรู้ การฝึกฝน แรงจูงใจ และประสบการณ์ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทางสังคม

6.2 ด้านแรงจูงใจ

แรงจูงใจเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม ที่มีจุดมุ่งหมาย แรงจูงใจจึงมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนทักษะทางภาษา ครูจะต้องรู้จักใช้แรงจูงใจ เพื่อให้นักเรียน ได้แสดงพฤติกรรมที่ต้องการออกมา และครูจะต้องใช้แรงจูงใจ ให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียน ซึ่ง สถิต วงศ์สวรรค์ (2525 : 138) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของแรงจูงใจที่ส่งผล ต่อการเรียนรู้ และแนวทางการใช้แรงจูงใจว่า การใช้แรงจูงใจ เพื่อจัดการเรียนการสอน จะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ทั้งช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ และตั้งใจเรียน ก่อให้เกิดพลัง และความพร้อมในการเรียน ครูจะต้องรู้จักใช้แรงจูงใจให้เหมาะสม กล่าวคือ ครูต้องเลือกใช้แรงจูงใจให้เหมาะกับเหตุการณ์ โดยคำนึงถึงวุฒิภาวะ เพศ วัย และพัฒนาการของนักเรียน นอกจากนี้ สมถวิล วิเศษสมบัติ (2528 : 140-143) ได้กล่าวถึง การใช้แรงจูงใจในการสอนภาษาไทยว่า ครูควรใช้แรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก เช่น การสร้างบรรยากาศการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่น่าสนใจ นอกจากนี้ พรรณี ช. เจนจิต (2528 : 260-264) ได้กล่าวถึง การนำทฤษฎีการตื่นตัวมาใช้เป็นแรงจูงใจ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ว่า เป็นสิ่งที่ทำได้โดยง่าย คือ การสอนบทเรียนใด ๆ สิ่งสำคัญที่ครูต้องคำนึงถึงก็คือ การใช้อุปกรณ์การสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งเร้าที่มีผลต่อความสนใจ และความตั้งใจของนักเรียน และ สุรางค์ โค้วตระกูล (2541 : 179) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนอกจาก จะขึ้นอยู่กับความสามารถแล้ว ยังขึ้นอยู่กับแรงจูงใจ นักเรียนที่มีความสามารถสูง แต่ขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ก็จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

สรุปได้ว่าแรงจูงใจเป็นส่วนสำคัญที่คอยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ ที่จะเรียนรู้ ครูจึงจำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะ เพศ วัย พัฒนาการ และ ความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนด้วย

แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำหรับการเตรียมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้พัฒนาครบทุกสมรรถนะสำคัญที่กำหนดไว้ในหลักสูตร กล่าวคือ สมรรถนะในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี รวมถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร และกิจกรรมเสนอแนะเพื่อการเรียนรู้เพิ่มเติมให้เต็มตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน

1. ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

ได้มีผู้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้หลายท่าน ในที่นี้ผู้วิจัยขอนำมากล่าวเป็นบางท่าน ดังนี้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543 : 1) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการหรือโครงการที่ทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบ และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รุจิร์ ภู่สาระ (2545 : 16-17) ให้นิยามว่า แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนให้ผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องสามารถตอบคำถามได้ว่าจะให้นักเรียนมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์อะไรบ้างจะเสริมสร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอะไรบ้างจึงจะทำให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ ครูต้องมีบทบาทอย่างไรในการจัดกิจกรรมตั้งแต่ครูเป็นศูนย์กลางจนถึงนักเรียนเป็นผู้จัดทำเอง จะใช้สื่อ/อุปกรณ์อะไรบ้างจึงจะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ จะรู้ได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

อย่างไรว่านักเรียนเกิดคุณสมบัติที่คาดหวังไว้

จิดาภา คัทเล่อร์ (2546 : 39) ว่า กล่แผนการจัดการเรียนรู้ คือ แบบบันทึกที่บรรจุข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้สำหรับสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรมีองค์ประกอบที่เหมาะสม มีขั้นตอนการจัดเตรียมและมีการปรับปรุงอยู่เสมอ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549 : 180) ได้นิยามไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึงแผนการจัดการเรียนรู้แบบแผนที่กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับแนวการดำเนินการและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มีส่วนสำคัญประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้เนื้อหา วิธีการ จัดกิจกรรมการเรียน การวัดและการประเมินผล

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2546 : 58) ได้นิยามไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการเตรียมการสอนหรือกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบและจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีการรวบรวมข้อมูลต่างๆ มากำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยเริ่มจากการกำหนดจุดประสงค์จะให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านใด (สติปัญญา/เจตคติ/ทักษะ) จะจัดกิจกรรรมการเรียนการสอนวิธีใด ใช้สื่อการสอนหรือแหล่งการเรียนรู้ใดและจะประเมินผลอย่างไร

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบและจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และวิธีการวัดและการประเมินผล แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางที่หลักสูตรกำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2. ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

2.1 ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 2) ได้กล่าวว่า การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จะก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

2.1.1 ก่อให้เกิดการวางแผนและการเตรียมตัวล่วงหน้าเป็นการนำเทคนิควิธีการสอน การเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยี และจิตวิทยาการเรียนการสอนมาผสมผสานประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ

2.1.2 ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการเรียนการสอน การเลือกใช้สื่อ การวัดและการประเมินผลตลอดจนประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจำเป็น

2.1.3 เป็นคู่มือการสอนสำหรับตัวครูผู้สอนและครูที่สอนแทน นำไปใช้ปฏิบัติการสอนอย่าง มั่นใจเป็นหลักฐานแสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป

2.1.4 เป็นหลักฐานแสดงความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน ซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการได้

2.2 การจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กรมวิชาการ (2546 : 93) ได้กล่าวถึงการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่ามีแนวการเรียบเรียง ดังนี้

2.2.1 นำหน่วยการเรียนรู้มาจัดทำแผนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำได้ 2 รูปแบบ คือ

1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ย่อยรายชั่วโมง

2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้รวม ไม่แยกเป็นรายชั่วโมง ครูจะต้องนำไปจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ย่อยเอง

2.2.2 ส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1) ชื่อหน่วยที่ และชื่อหน่อย ชั้นที่สอน และเวลาที่สอน

2) หน่วยการเรียนรู้จัดเป็นแผนการเรียนรู้ย่อย คือ หัวข้อเรื่อง การเรียนรู้จะเป็นกี่แผนขึ้นกับหัวข้อการเรียนรู้ที่กำหนดในสาระการเรียนรู้

3) จุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดมาจากผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

4) สาระการเรียนรู้ คือเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่เป็นหัวข้อย่อยที่จะสอน

5) กระบวนการจัดการเรียนรู้ คือ การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนที่ครูและนักเรียนจะต้องปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน

6) การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ คือ การกำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผล เช่น การสังเกต การตรวจผลงาน และพฤติกรรมการเรียน ซึ่งเป็นการประเมินจากสภาพจริง

7) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ จะกำหนดหนังสือประกอบการเรียน สถานที่ที่จะศึกษา วิทยากร เป็นต้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2.3 ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้

ไกรศรี พลเยี่ยม (2547 : 35) ได้กล่าวว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีประโยชน์ดังนี้

2.3.1 ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอน วิธีเรียน ที่มีความหมายยิ่งขึ้น เพราะเป็นการผสมผสานเนื้อหา สาระ และจุดประสงค์การเรียนรู้จากหลักสูตร ผสมกับหลักจิตวิทยาการศึกษา นวัตกรรม การวัดผลและประเมินผลตลอดจนปัจจัยอำนวยความสะดวกของโรงเรียน สภาพปัญหา ความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและทรัพยากรท้องถิ่น

2.3.2 ช่วยให้ครูมีคู่มือที่ทำด้วยตนเองไว้ล่วงหน้า ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ครบถ้วน สอดคล้องกับเวลาในแต่ละภาคเรียน ช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการสอนมากยิ่งขึ้น

2.3.3 ส่งเสริมให้ครูใฝ่ศึกษาหาความรู้ในหลักสูตร แนวการสอน การจัดหาสื่อประกอบการสอน ตลอดจนวิธีวัดและประเมินผล

2.3.4 ใช้เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลที่ถูกต้อง เที่ยงตรง เสนอแนะแก่บุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่นผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ กรมวิชาการ เป็นต้น

2.3.5 ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่สอนแทนได้

2.3.6 เป็นผลงานทางวิชาการอย่างหนึ่ง ที่แสดงความชำนาญการ ความเชี่ยวชาญของผู้ทำแผนการจัดการเรียนรู้ สามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างการวางแผนที่ดี

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีประโยชน์ต่อครูผู้สอนคือ ช่วยให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอนเป็นการวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน สภาพแวดล้อมและทรัพยากรที่มีอยู่ แผนการจัดการเรียนรู้ใช้เป็นคู่มือสำหรับผู้สอนและครูผู้ที่สอนแทนได้เป็นอย่างดี และแผนการจัดการเรียนรู้ใช้เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลได้ถูกต้อง สามารถที่จะนำไปใช้เป็นผลงานทางวิชาการและเผยแพร่เป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจได้

3. องค์ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้เป็นผลของการเตรียมการอย่างเป็นรูปธรรมของการแปลงหลักสูตรสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน แผนการจัดการเรียนรู้จึงเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สำคัญที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน จะต้องให้ความสำคัญ มีความรู้ความเข้าใจเพื่อให้สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มองเห็นภาพรวมและขั้นตอนของการดำเนินการที่ชัดเจน เพราะเป็นร่องรอยหลักฐานแสดงความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงของครูผู้สอน แผนการจัดการเรียนรู้จึงถือได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ว่าเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร อาจมีการจัดทำได้หลากหลายรูปแบบ รายละเอียดขึ้นอยู่กับสถานศึกษาหรือความเข้าใจและความต้องการของครูแต่ละคน องค์ประกอบสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ อาจแตกต่างกันไปบ้าง แต่เมื่อพิจารณาในส่วนที่สำคัญ ๆ ทุกสำนักก็มีส่วนคล้ายกันมาก ซึ่งจะนำมากล่าวพอเป็นแนวทางในการพิจารณาตัดสินใจ ดังนี้

กรมวิชาการ (2545 : 121–123) ได้นำเสนอตัวอย่างแผนจัดการเรียนรู้ รายวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง แร่และหิน เมื่อพิจารณาองค์ประกอบสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้พบว่าประกอบด้วย หัวข้อสำคัญ คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ แนวความคิดหลัก กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผล และแหล่งการเรียนรู้

3.1 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 18-19) กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

3.1.1 เรื่อง เวลา ชั่วโมง

3.1.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

3.1.3 สาระการเรียนรู้

3.1.4 จุดประสงค์การเรียนรู้

1) จุดประสงค์ปลายทาง

2) จุดประสงค์นำทาง

3.1.5 กระบวนการเรียนรู้

1) การนำเข้าสู่บทเรียน

2) การดำเนินการสอน

3) สรุป

3.1.6 กระบวนการวัดผลและประเมินผล

1) วิธีการ

2) เครื่องมือ

3) เกณฑ์

3.1.7 สื่อการเรียนรู้

3.1.8 แหล่งการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3.2 ส่วนต่าง ๆ ขององค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

สุนันท์ สุนทรประเสริฐ (2546 : 72) กล่าวว่า องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ควรประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

3.2.1 หัวเรื่องของแผนการจัดการเรียนรู้

3.2.2 สาระสำคัญ

3.2.3 จุดประสงค์การเรียนรู้

3.2.4 เนื้อหา

3.2.5 กิจกรรมการเรียนการสอน

3.2.6 สื่อการเรียนการสอน

3.2.7 การวัดผลประเมินผล

3.2.8 ภาคผนวกหรือเอกสารประกอบท้ายแผน

3.2.9 ความเห็นของผู้ตรวจ

3.2.10 ผลการใช้แผน หรือผลการสอน

ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญครูผู้สอนควรคำนึงถึงหลักสูตร โดยมีการวิเคราะห์หลักสูตรให้ถ่องแท้ถึงจุดหมาย หลักการและเจตนารมณ์ของหลักสูตร โดยผ่านการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชาเพื่อจัดทำหน่วยการเรียนรู้และกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ชัดเจนในแต่ละครั้งที่จัดการเรียนรู้ นอกจากนี้จะต้องคำนึงถึงผู้เรียน การพัฒนาประสบการณ์ของผู้เรียน บทบาทของผู้เรียน วิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน บรรยากาศในการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลที่สอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ อีกประการหนึ่งควรคำนึงถึง นโยบาย จุดเน้นของโรงเรียนที่สอดคล้องกับหน่วยงานที่กำหนดในระดับที่เหนือโรงเรียนขึ้นไปด้วย

ทิศนา แขมมณี และคณะ (2548 : 16) ได้นำเสนอองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยหัวข้อดังนี้ คือ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์ การวัดและประเมินผล บันทึกหลักสอน

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาวิทยาศาสตร์มัธยมศึกษา (2548 : 27–28) ได้เสนอตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาวิทยาศาสตร์ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบที่สำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ก็พบว่ามีผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ แนวความคิดหลัก กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล สื่อและแหล่งการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จะเห็นได้ว่าการนำเสนอองค์ประกอบสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละสำนักที่นำเสนอ มีส่วนที่คล้ายกันและอาจแตกต่างกันบ้างเล็กน้อยในจุดเน้นบ้างแต่ก็ยังคงความสำคัญในหัวข้อหรือประเด็นที่สำคัญเหมือนกัน แต่ในบางหัวข้อมีความหมายเหมือนกันแต่เขียนไม่เหมือนกัน เช่น สาระสำคัญ และแนวความคิดหลัก เป็นต้น ในบางตัวอย่างที่นำเสนอไม่ได้นำเสนอผลการสอนจึงไม่ปรากฏหัวข้อผลหลังสอนให้เห็นแต่ก็ยังมีความสำคัญอยู่ ดังนั้นในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อาจจัดทำได้หลากหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับความต้องการและความเข้าใจของครูผู้สอนแต่ละคน และสามารถเพิ่มเติมหัวข้ออื่นลงไปได้อีกตามความเหมาะสม แต่ก็ไม่ควรจะตัดทอนหัวข้อที่สำคัญลงไป เช่น กิจกรรมการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื่องจากการตัดทอนหัวข้อดังกล่าวแล้วแผนการจัดกาเรียนรู้นั้นจะไม่สมบูรณ์ในสาระสำคัญทันทีไม่สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ได้

3.3 สรุปองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้

3.3.1 มาตรฐานการเรียนรู้หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

3.3.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

3.3.3 สาระสำคัญหรือแนวคิดหลัก

3.3.4 สาระการเรียนรู้/เนื้อหาสาระ

3.3.5 กิจกรรมการเรียนรู้

3.3.6 สื่อและแหล่งเรียนรู้

3.3.7 การวัดและประเมินผล

3.3.8 การบันทึกผลหลังสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4. รูปแบบการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

4.1 รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 20) ได้กล่าวไว้ว่ารูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ใช่เรื่องสำคัญเพราะเป็นเพียงการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สะดวกต่อการเรียนการตรวจ ตลอดจนการนำไปใช้ ดังนั้นรูปแบบจึงไม่กำหนดรูปแบบเฉพาะผู้สอนต้องเลือกใช้เองตามความสะดวกและเหมาะสม แต่ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญดังกล่าวมาแล้วรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กันทั่วไป มี 3 รูปแบบใหญ่ ๆ คือ

4.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบบรรยาย ประกอบด้วยหัวข้อดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่.....

เรื่อง.....ระยะเวลา.....ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ.....
2. จุดประสงค์การเรียนรู้
   2.1 จุดประสงค์ปลายทาง.....
   2.2 จุดประสงค์นำทาง.....
3. เนื้อหาสาระ.....
4. สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน.....
5. กิจกรรมการเรียนการสอน.....
6. การวัดผลประเมินผล.....
7. กิจกรรมเสนอแนะ.....
8. บันทึกผลหลังสอน
   8.1 ผลการสอน.....
   8.2 ปัญหา/อุปสรรค.....

(ลงชื่อ).....ผู้สอน

(.....)

4.1.2 แผนการจัดการเรียนรู้แบบตาราง ประกอบด้วยหัวข้อดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ .....

จุดประสงค์	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่ออุปกรณ์	กระบวนการ	การวัดและประเมินผล
จุดประสงค์ปลายทาง	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....
จุดประสงค์นำทาง					
.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....

(ลงชื่อ) ..... ผู้สอน

(.....)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4.1.3 แผนการจัดการเรียนรู้แบบพิสดาร ประกอบด้วยหัวข้อดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ .....

เรื่อง ..... ระยะเวลา.....ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ .....
2. จุดประสงค์การเรียนรู้
   - 2.1 จุดประสงค์ปลายทาง .....
   - 2.2 จุดประสงค์นำทาง .....
3. เนื้อหา .....
4. สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน .....
5. กิจกรรมการเรียนการสอน .....
6. การวัดผลประเมินผล.....
7. กิจกรรมเสนอแนะ .....
8. บันทึกผลหลังการสอน
   - 8.1 ผลการสอน .....
   - 8.2 ปัญหา/อุปสรรค .....
   - 8.3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข .....

(ลงชื่อ) ..... ผู้สอน

(.....)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4.2 สรุปรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้

ตามที่กล่าวมาแล้วว่ารูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้นั้นมีหลากหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับครูผู้สอนจะพิจารณาและวิเคราะห์ถึงจุดเน้นและความจำเป็นที่จะดำเนินการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม แต่มีหัวข้อสำคัญหรือองค์ประกอบที่สำคัญปรากฏอยู่เท่านั้นเอง ในการประยุกต์ใช้ แนวทางในการตัดสินใจเลือกหัวข้อสำคัญ หรือรูปแบบของการจัดการเรียนรู้นั้น ผู้บริหารอาจแนะนำให้ครูผู้สอนแต่ละคนสามารถเพิ่มเติมองค์ประกอบอื่น ๆ ได้อีกตามความจำเป็นและเหมาะสมกับสถานศึกษา หรือข้อตกลงของสถานศึกษา ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายสามารถให้คำแนะนำแก่ครูผู้สอนเกี่ยวกับรูปแบบการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในหัวข้อ ดังนี้

4.2.1 มาตรฐานการเรียนรู้หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ในการระบุมาตรฐานการเรียนรู้หรือผลการเรียนที่คาดหวัง ในหัวข้อนี้มีเจตนาเพื่อให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้นี้ได้ดำเนินการตรงกับมาตรฐานที่เท่าไร และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในข้อใด ตรงตามหลักสูตรของสถานศึกษาที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อป้องกันการสอนไม่ตรงกับมาตรฐาน/ตัวชี้วัดตามหลักสูตรที่สถานศึกษากำหนด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากไม่ได้วิเคราะห์หลักสูตรก่อนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้หรือครูผู้สอนบางคนได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้อื่นมาใช้สอนโดยไม่วิเคราะห์หรือตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษาของตนเองว่าตรงกันหรือไม่ ทำให้สอนไม่ตรงหลักสูตรเช่นกัน อย่างไรก็ตามถ้าครูผู้สอนได้มีการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่ชัดเจน ซึ่งครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังโดยกำหนดเวลา เนื้อหาสาระไว้แล้วและแบ่งเป็นหน่วยย่อย ๆ เพื่อดำเนินการและสามารถตรวจสอบได้ ในหัวข้อนี้ก็ไม่จำเป็นต้องเขียนอีกก็สามารถทำได้

4.2.2 การเขียนสาระสำคัญหรือแนวคิดหลัก สาระสำคัญหรือแนวคิดหลัก หมายถึง ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเนื้อหา หลักการ วิธีการที่ต้องการจะให้ผู้เรียนได้รับหลังจากเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ แล้วทั้งในด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ และเจตคติ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543 : 88) ได้ระบุวิธีเขียนสาระสำคัญให้พิจารณาจุดประสงค์การเรียนรู้ว่าต้องการให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมหรือความรู้ความสามารถด้านใด พิจารณาเนื้อหาว่าเป็นการเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องอะไรเรียนรู้แล้วจะได้รับความรู้ความเข้าใจ ความคิดรอบยอดอะไรหรือได้รับประโยชน์คุณค่าใดจากการเรียนเนื้อหานั้น และนำผลการเรียนพิจารณาจุดประสงค์การเรียนรู้มาประกอบกับการพิจารณาเนื้อหา แล้วเขียนเป็นข้อสรุปเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนจะเรียนหรือสิ่งที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียน

4.2.3 การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ในการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ครูผู้สอนจะย้อนหลังขึ้นศึกษาหน่วยการเรียนรู้ที่ได้กำหนดเป็นหน่วยย่อย ๆ โดยการวิเคราะห์มาจากมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด แล้วนำมากำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื่องจากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเป็นความคาดหวังที่จะให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในระยะเวลา 1 ปี หรือ 1 ภาคเรียน ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้งไม่อาจจะสรุปได้ว่า จะบรรลุผลการเรียนที่คาดหวังในข้อนั้น ๆ ทันที ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหนึ่งผลการเรียนรู้อาจจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลาย ๆ ครั้งจึงจะบรรลุดังนั้นเพื่อให้เกิดความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้งหรือในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ สามารถกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและกำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้โดยการพิจารณาคำสำคัญของมาตรฐานการเรียนรู้หรือผลการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่คาดหวังแบ่งเป็น 3 ด้าน คือด้านความรู้ ได้แก่ รู้จัก รู้จำ เข้าใจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุป เชื่อมโยง ประเมิน เปรียบเทียบ ตีความ วิจารณ์ เป็นต้น ด้านทักษะ ได้แก่ ปฏิบัติ แสดง นำเสนอ ตรวจสอบ ทดลอง สาธิต นำไปใช้ มีส่วนร่วม อภิปราย ประยุกต์ และด้านเจตคติ ได้แก่ ชื่นชม เห็นคุณค่า ภูมิใจ รัก ศรัทธา ซาบซึ้ง หวงแหน นิยม พึงพอใจ เห็นความสำคัญ เห็นประโยชน์ ยอมรับ เป็นต้น ในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ควรพิจารณาให้กรอบคลุมมาตรฐาน และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ ของการเรียนการสอนแต่ละครั้งจะดีมาก

4.2.4 สาระการเรียนรู้/เนื้อหาสาระ เป็นส่วนที่ได้รายละเอียดที่เชื่อมโยงกับสาระ สำคัญและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ประกอบด้วยทฤษฎี หลักการ วิธีการ แนวปฏิบัติ ครูผู้สอนต้องศึกษาหาความรู้จากเอกสาร ตำราเรียน หนังสือคู่มือครูและแหล่งความรู้ต่าง ๆ นำมาพิจารณาใช้ประกอบให้เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียนการเขียนเนื้อหาสาระในแผนการจัดการเรียนรู้ ครูจะเขียนเนื้อหารายละเอียดทั้งหมดในแผนการจัดการเรียนรู้ ตามหัวข้อที่กำหนดก็ได้แต่หากมีเนื้อหามากเกินไปควรเขียนเฉพาะหัวข้อเรื่องนั้นไว้ ส่วนรายละเอียดให้นำไปใส่ในภาคผนวกท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ หรือจะแยกไว้อีกเล่มหนึ่งต่างหากเป็นเอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้ก็ได้ สาระการเรียนรู้หรือเนื้อหาสาระนั้นต้องครอบคลุมทั้งองค์ความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ดังนั้นครูผู้สอนควรตระหนักให้มากมิฉะนั้นแล้วจะมุ่งเน้นไปที่องค์ความรู้เพียงอย่างเดียว จะทำให้ไม่ครอบคลุมตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

4.2.5 กิจกรรมการจัดการเรียนรู้/กระบวนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้หรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ คือ ระบบการเรียนรู้หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้สอนจัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกจากจะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแล้วจะต้องคำนึงถึงวิธีการจัดการเรียนรู้ตามธรรมชาติของแต่ละกลุ่มสาระ รวมทั้งทักษะกระบวนการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้วย วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543 : 91-93) ได้กล่าวถึงลักษณะของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้สรุปได้ดังนี้

1) สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาสาระ
2) ฝึกกระบวนการสำคัญให้ผู้เรียน
3) เหมาะสมกับธรรมชาติและวัยของผู้เรียน
4) เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและชีวิตจริง
5) เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4.2.6 สื่อและแหล่งเรียนรู้ ในการกำหนดสื่อและแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เน้นให้เกิดการเรียนรู้ได้ทุกเวลาทุกสถานที่ และต้องเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต สื่อการเรียน การสอนจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งประการหนึ่งต่อการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการใช้สื่อใกล้ตัว ที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นสำคัญ และการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทสำคัญด้วย สื่อจึงหมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ วิธีการ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ครูผู้สอนนำมาเป็นเครื่องมือช่วยให้ความรู้แก่นักเรียน ข้อสังเกตบางประการโดยการใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ในการกำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัย ความสนใจความสามารถของผู้เรียน และความสอดคล้องกับกิจกรรมที่กำหนดไว้ โดยในกิจกรรมนั้นควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมจัดหาเลือกและใช้สื่อที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม ตลอดจนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงผลหรือสะท้อนผลการใช้สื่อเพื่อประโยชน์ในการประเมินผลและพัฒนาสื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

4.2.7 การวัดผลและประเมินผล เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการเรียนรู้หรือไม่ การประเมินใช้วิธีการเครื่องมือและเกณฑ์ที่หลากหลายครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งนี้ให้วัดตรงตามสภาพจริงที่เกิดขึ้นด้วยความเที่ยงตรงน่าเชื่อถือและตรวจสอบได้ ในการตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ควรตรวจสอบประเด็นสำคัญ ได้แก่ วิธีการวัดผลเครื่องมือวัดผล เกณฑ์การวัดผลว่า มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันหรือไม่ เช่น วิธีการวัด สังเกตความสนใจ ตั้งใจ ความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา ความมีระเบียบในการทำงาน เครื่องมือวัดได้แก่แบบประเมินพฤติกรรมด้านจิตพิสัย วิธีการวัดการปฏิบัติการทดลองเครื่องวัด ได้แก่ แบบสังเกตการณ์ปฏิบัติการทดลอง การวัดกระบวนการทำงานกลุ่ม เครื่องมือวัดได้แก่ แบบสำรวจการทำงานกลุ่ม การวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา เครื่องมือวัด ได้แก่ แบบทดสอบ และควรตั้งเกณฑ์การประเมินให้สอดคล้องกับวิธีการและเครื่องมือวัดผลด้วย นอกจากนี้ควรมีเครื่องมือ วิธีการ และเกณฑ์การประเมินจากสภาพจริงด้วย

4.2.8 การบันทึกผลหลังสอน เป็นการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ควรบันทึกดังนี้

1) ผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งส่วนใหญ่จะมี 3 ด้าน คือ ด้านองค์ความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ และด้าน

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ที่สำคัญก็คือผู้เรียนผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้อย่างไร ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้เท่าไร ร้อยละเท่าไร และที่ไม่ผ่านเกณฑ์คือใคร เลขที่เท่าไหร่ คิดเป็นร้อยละเท่าไร

2) ปัญหาอุปสรรคควรบันทึกสาเหตุที่การจัดการเรียนรู้ไม่เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้ น่าจะมีสาเหตุมาจากอะไรบ้าง เช่น เรื่องการกำหนดจุดประสงค์มากเกินไป สอนไม่ทัน เนื้อหามากเกินไป เนื้อหาไม่เหมาะสม กิจกรรมสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน การมีส่วนร่วมในการใช้สื่อไม่ทั่วถึง เวลามีน้อยเกินไป สื่อการจัดการเรียนรู้มีน้อยทำให้เสียเวลา แบบประเมินผลยากเกินไป เกณฑ์และวิธีการวัดไม่เหมาะสม เอกสารประกอบการสอนไม่เพียงพอ นักเรียนไม่มีความพร้อม บรรยากาศไม่ดี เป็นต้น

3) ข้อเสนอแนะ บันทึกข้อเสนอแนะในการปรับปรุงตัวผู้เรียนที่ไม่ผ่านและที่ผ่านกิจกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การวิจัยในชั้นเรียนและการซ่อมเสริมผู้เรียน บันทึกข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ว่าควรปรับปรุงส่วนใด บันทึกข้อเสนอแนะในการปรับปรุงสื่อนวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ตลอดจนเครื่องมือการวัดและประเมินผล สิ่งสำคัญคือเสนอแนะไปตามสาเหตุของปัญหาที่แท้จริง

5. ขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เป็นงานสำคัญอย่างยิ่งของครูผู้สอน เพราะเป็นการเตรียมการสอนที่สมบูรณ์ ซึ่งจะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตรอย่างแท้จริง ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องศึกษาเอกสารหลักสูตรเป็นเบื้องต้นก่อนที่จะลงมือเขียน โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543 : 83-136) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนมีหรือบรรลุ ซึ่งมีทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ จุดประสงค์การเรียนรู้จะได้มาจากจุดหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ของวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ และจุดประสงค์ในคำอธิบายรายวิชา การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ จะต้องเขียนให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน และเขียนในเชิงพฤติกรรม

1.1 จุดประสงค์

จุดประสงค์สามารถจำแนกได้ 3 ด้าน ดังนี้คือ

1.1.1 พุทธพิสัย (Cognitive) คือจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้นความสามารถทางสมอง (HEAD) หรือความรอบรู้ในเนื้อหาวิชาหรือในทฤษฎี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1.1.2 ทักษะ (Skill) คือจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติที่ต้องลงมือทำ (Hand)

1.1.3 จิตพิสัย (Affective) คือจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรมหรือเจตคติหรือความรู้สึกในจิตใจ (Heart)

1.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

1.2.1 จุดประสงค์ปลายทาง คือจุดประสงค์ที่เป็นเป้าหมายสำคัญ ที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในการเรียนแต่ละเรื่อง หรือแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

1.2.2 จุดประสงค์นำทาง คือ จุดประสงค์ที่วิเคราะห์แตกออกจากจุดประสงค์ปลายทางเป็นจุดประสงค์ย่อย โดยกำหนดพฤติกรรมสำคัญที่คาดหวังให้เกิดกับผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอนจากจุดย่อยไปจนถึงจุดใหญ่ปลายทาง ในการสอนจึงควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดประสงค์นำทางไปสู่จุดประสงค์ปลายทาง

ขั้นที่ 2 การกำหนดแนวการจัดการเรียนการสอน (Learning) เป็นการพิจารณาว่า การเรียนการสอนในแผนนั้นมีจุดเน้นหรือสาระสำคัญอะไร จะต้องสอนเนื้อหาใดจึงจะครอบคลุมครบถ้วน จะเลือกใช้เทคนิคหรือวิธีสอนใดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงจะทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ และจะใช้สื่อการเรียนการสอนใดจึงจะสอดคล้องเหมาะสมกับกิจกรรมที่กำหนด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประกอบด้วย

2.1 การเขียนสาระสำคัญ สาระสำคัญหมายถึง ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเนื้อหาหลักการ วิธีการที่ต้องการจะให้ผู้เรียนได้รับหลังจากเรียนเรื่องนั้น ๆ แล้ว ทั้งในด้านความรู้ความสามารถ เจตคติ สาระสำคัญจะเป็นข้อความที่เขียนในลักษณะสรุปเนื้อหา เป้าหมายอย่างสั้น ๆ จะเขียนเป็นความเรียงหรือเป็นข้อๆ ก็ได้

2.2 เนื้อหา คือ รายละเอียดของเรื่องที่ใช้จัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ประกอบด้วย ทฤษฎี หลักการ วิธีการ และแนวปฏิบัติ การจะเขียนเนื้อหาสาระในการสอนแต่ละจุดประสงค์ หรือแต่ละเรื่องได้ดีนั้นครูผู้สอนจะต้องศึกษาหาความรู้จากเอกสาร ตำราเรียน หนังสือ คู่มือครูและแหล่งความรู้ต่าง ๆ นำมาพิจารณาใช้ประกอบให้เหมาะกับวัยและระดับของผู้เรียนทั้งในด้านความยากง่ายและความถูกต้องเหมาะสม การเขียนเนื้อหาสาระในแผนการจัดการเรียนรู้ ครูจะเขียนเนื้อหาสาระรายละเอียดทั้งหมดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ตามหัวข้อที่อยู่ในแผนการจัดการเรียนรู้ก็ได้ แต่หากรายละเอียดของเนื้อหามีมากควรเขียนเฉพาะหัวข้อเรื่องเนื้อหานั้น ๆ ไว้ ส่วนรายละเอียดให้นำไปไว้ในส่วนท้ายแผนการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เรียนรู้ หรือนำส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระของทุกแผนการจัดการเรียนรู้แยกไว้อีกเล่มหนึ่งต่างหาก เป็นเอกสารประกอบการสอนก็ได้

2.3 กิจกรรมการเรียนการสอน คือ สภาพการเรียนรู้ที่กำหนดขึ้นเพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายหรือจุดประสงค์การเรียนที่กำหนด การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ จึงเป็นความสามารถและทักษะของครูมืออาชีพในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิผล กิจกรรมการเรียนการสอนควรมีลักษณะดังนี้

2.3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา

2.3.2 ฝึกกระบวนการที่สำคัญให้กับผู้เรียน

2.3.3 เหมาะสมกับธรรมชาติและวัยของผู้เรียน

2.3.4 เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและชีวิตจริง

2.3.5 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.4 สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่เป็นพาหนะหรือสื่อที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติให้บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนการสอนและตามจุดหมายของหลักสูตรได้ดียิ่งขึ้นหรือเร็วยิ่งขึ้น จากการศึกษาวิจัย พบว่า สื่อประเภทต่างๆ มีประสิทธิผลช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ต่าง ๆ ในระดับที่แตกต่างกัน

ขั้นที่ 3 การกำหนดวิธีวัดและประเมินผล (Evaluation) การวัดและการประเมินผลจัดเป็นกิจกรรมสำคัญที่สอดแทรกอยู่ในทุกขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนการสอน เริ่มตั้งแต่ก่อนการเรียนการสอนจะเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียน ระหว่างการเรียนการสอนจะเป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงผลการเรียนและเพื่อให้ผู้เรียนทราบผลการเรียนของตนเป็นระยะ ๆ และเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา/ภาคเรียน จะเป็นการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนเพื่อตรวจสอบให้แน่ชัดว่าผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนที่กำหนดไว้

สรุปขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้เป็นดังนี้

ข้อ 1 ศึกษาหลักสูตร จะต้องศึกษาตั้งแต่หลักการ โครงสร้าง จุดหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ของวิชาและคำอธิบายรายวิชาเพื่อจะนำไปสู่การวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ได้

ข้อ 2 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระและกิจกรรม การวิเคราะห์จะต้องวิเคราะห์จากจุดประสงค์ และคำอธิบายรายวิชา แล้วนำไปสัมพันธ์กับจุดหมายและ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

หลักการของ หลักสูตร เพื่อดูว่าจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรม ครอบคลุม ครบถ้วนตามที่หลักสูตรต้องการหรือไม่

ข้อ 3 หากลวิธีการทำแผนการจัดการเรียนรู้ คือการเตรียมการสอน ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษากลวิธีการสอน เพื่อให้การสอนบรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางค้นพบคำตอบด้วยตนเอง มีการฝึกทักษะเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม กระบวนการที่ใช้ในการเรียนการสอนและทฤษฎีการเรียนรู้มีมากมายที่จะเลือกหามาใช้สอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ รวมทั้งกระบวนการที่ให้นักเรียนวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ข้อ 4 จัดทำสื่อการเรียนการสอน การทำแผนการจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องจัดหาสื่อ และอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับกลวิธีสอนที่คิดขึ้น

ข้อ 5 จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผล การทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องคิดวางแผนให้ครบวงจร คือจะต้องวางแนวทางให้ครอบคลุมถึงการจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อดูว่าการเรียนการสอนนั้นบรรลุผลหรือไม่ เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอนนั้นจะต้องทำทั้งประเมินผลระหว่างเรียนเพื่อปรับปรุงและประเมินผลสัมฤทธิ์ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ด้วย

ข้อ 6 กำหนดโครงสร้าง การทำแผนการจัดการเรียนรู้นั้น โดยตลอดใน 1 ภาคเรียน โครงสร้างนั้นจะประกอบด้วยเวลา เนื้อหาสาระ จุดประสงค์การเรียนรู้ แนวการสอน สื่อและอุปกรณ์ ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล

6. การตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้และพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้

ในการตรวจสอบและประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ อาจดำเนินการได้ตั้งแต่ก่อนนำไปใช้ ระหว่างการใช้ และเมื่อสิ้นสุดการใช้ สามารถตรวจสอบบทบาทของผู้เรียน บทบาทของครูผู้สอน และตรวจสอบองค์ประกอบต่าง ๆ ของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าสอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างไรในการนำเสนอวิธีการและเครื่องมือในการตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ครูผู้สอนสะดวกในการประยุกต์ใช้ และปฏิบัติได้จริงไม่ยุ่งยากจนเกินไป จึงได้ประยุกต์แนวความคิดของวัฒนาพร ระงับทุกข์ (วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2543 : 170–184) และประยุกต์เครื่องมือการตรวจสอบพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของธัญญา บินโหรน (2543 : 117–119) ซึ่งเป็นบทบาทของผู้เรียนและครูผู้สอน ตามทฤษฎีและหลักการการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งการตรวจสอบและประเมินองค์ประกอบสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ว่ามีความถูกต้องครอบคลุมชัดเจนและสัมพันธ์กันหรือไม่เพียงใด โดยมีแนวการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตรวจสอบตั้งแต่ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญหรือแนวคิดหลัก กิจกรรมการเรียนรู้หรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ ตรวจสอบสื่อแหล่งเรียนรู้ ตรวจสอบการวัดผลและประเมินผล ตลอดจนกิจกรรมเสนอแนะ ซึ่งจะได้สรุปประเด็นเป็นตัวอย่างเครื่องมือตรวจสอบ ดังนี้

6.1 การเตรียมการจัดการเรียนรู้

6.1.1 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ล่วงหน้าเสมอ

6.1.2 มีสาระสำคัญหรือแนวคิดหลักถูกต้อง

6.1.3 มีจุดประสงค์การเรียนการสอนสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

6.1.4 มีจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน

6.1.5 มีกิจกรรมตามขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

6.1.6 เขียนกิจกรรมตามขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

6.1.7 เตรียมการทั้งเนื้อหาและวิธีการจัดการเรียนรู้

6.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

6.2.1 มีกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

6.2.2 มีการทบทวนความรู้เดิมของนักเรียน

6.2.3 มีการเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและจุดประสงค์

6.2.4 มีการเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคล

6.2.5 มีการแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง

6.2.6 มีการจัดสภาพการณ์ให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์

6.2.7 มีการส่งเสริมให้นักเรียนฝึกคิดฝึกทำและปรับปรุงตนเอง

6.2.8 มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

6.2.9 มีการฝึกให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรง สัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6.2.10 มีการให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดของตนเอง

6.2.11 มีการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบแก้ปัญหาพึ่งตนเองและช่วยกัน

6.2.12 มีการให้นักเรียนได้ฝึกค้น รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

6.2.13 การให้นักเรียนได้เลือกทำกิจกรรมความสามารพความสนใจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

6.3 การใช้สื่อและเหล่งเรียนรู้

6.3.1 มีการเตรียมสื่อประกอบการสอนล่วงหน้า

6.3.2 มีการใช้สื่อที่เร้าความสนใจของผู้เรียน

6.3.3 ใช้สื่อการสอนเพื่อการฝึกคิดการแก้ปัญหา

6.3.4 ใช้สื่อการสอนเพื่อการค้นพบความรู้

6.3.5 สื่อมีความสอดคล้องกับเรื่องที่สอน

6.3.6 ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์จริง

6.4 การวัดผลและประเมินผล

6.4.1 มีการกำหนดวิธีวัดผลและประเมินผลไว้ล่วงหน้าอย่างหลากหลาย

6.4.2 มีการใช้คำถาม กิจกรรมการตรวจสอบผลการเรียนของนักเรียนเป็นระยะ

6.4.3 มีเครื่องมือวัดสอดคล้องกับจุดประสงค์และกระบวนการเรียนรู้

6.4.4 สังเกตประเมินพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

6.4.5 มีการวัดผลตามสภาพจริง

6.4.6 เกณฑ์การประเมินมีความสอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียน

สรุปได้ว่าการประเมินและตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้และพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ ควรตรวจสอบจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ดำเนินการสอนมาแล้ว หรือก่อนลงมือสอนในภาคเรียนถัดไป เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป อีกประการหนึ่งควรตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้และพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เป็นรายหน่วยอย่างน้อยหนึ่งหน่วยย่อย เพราะถ้าไม่กระทำเช่นนั้นแล้วการตรวจสอบจะไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ถ้าหากการตรวจสอบครบถ้วนสมบูรณ์ในหนึ่งหน่วยการเรียนรู้ก็จะประเมิน ได้ว่าการเตรียมการจัดการเรียนรู้พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนคนนั้นมีความสมบูรณ์ครบถ้วนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหลักการและทฤษฎีของการปฏิบัติการเรียนรู้

แบบฝึกทักษะ

การสอนภาษาไทยที่เอื้อต่อสภาพสังคมในปัจจุบันนั้น ครูผู้สอนจะต้องสอนให้ครบทั้งสี่ทักษะ ในแต่ละกิจกรรมอาจไม่ยึดเอาทฤษฎีหรือวิธีการสอนอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่เราควรคำนึงถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ในหลักสูตรเป็นหลักว่ากิจกรรมที่จัดให้ผลต่อผู้เรียนและ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา NAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตอบ สนองหลักสูตรข้อใด การใช้แบบฝึกทักษะ จะช่วยให้นักเรียนเกิดความเคยชิน สามารถนำผลการฝึกมาปรับปรุงแก้ไขได้ทันที ทราบผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง จะเกิดการพัฒนาได้มากยิ่งขึ้น

1. **ความหมายของแบบฝึกทักษะ**

จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ พบว่ามีผู้ให้ความหมายหรือคำจำกัดความของแบบฝึกไว้ดังนี้

อุษา ดวงเพชร (2544 : 21) กล่าวไว้ว่า แบบฝึก หมายถึง เอกสารหรือแบบฝึกที่ใช้เป็นสื่อกลางที่ทำขึ้นประกอบการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาจนเกิดความเข้าใจ และฝึกฝนจนได้แนวคิดที่ถูกต้อง เกิดทักษะในเรื่องนั้น ๆ เป็นเครื่องบ่งชี้ให้ทราบถึงความรู้ความเข้าใจในบทเรียนดังกล่าวว่ามากน้อยเพียงไรเป็นการเสริมความรู้ให้ผู้เรียนเกิดความชำนาญและมีทักษะที่สูงขึ้น ดังเช่น กุศยา แสงเดช (2545 : 5) กล่าวว่าแบบฝึกหัดเป็นสื่อการสอนที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาและทำความเข้าใจ ฝึกฝนจนเกิดแนวคิดที่ถูกต้อง และเกิดทักษะในเรื่องใดเรื่องหนึ่งและ ยังเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ครูทราบว่าผู้เรียนหรือผู้ใช้แบบฝึกมีความรู้ความเข้าใจในบทเรียนและสามารถนำความรู้ไปใช้ได้มากน้อยเพียงใดผู้เรียนมีจุดเด่นที่ควรส่งเสริมหรือมีจุดด้อยที่ต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร แบบฝึกหัด จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ทุกคนใช้ในการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจ และพัฒนาทักษะของนักเรียนในแต่ละวิชา นอกจากนี้ยังมีสื่อประกอบการสอน เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ เป็นการช่วยให้นักเรียนมีทักษะที่สูงขึ้น

ส่วน พินิจ จันทร์ซ้าย (2546 : 19) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกหมายถึง อุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่สร้างขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกเพื่อเพิ่มพูนทักษะในด้านต่าง ๆ โดยมีลักษณะเป็นแบบฝึกหัดที่มีกิจกรรมให้นักเรียนกระทำ สอดคล้องกับวิเศษ แปวไธสง (2547 : 12) สรุปไว้ว่าแบบฝึกหมายถึง สื่อ สิ่งเร้า หรือกิจกรรมที่ควรสร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมทักษะให้แก่นักเรียนได้ปฏิบัติ เพื่อทบทวนเนื้อหาความรู้ต่าง ๆ ที่เรียนไปแล้วจนกระทั่งสามารถนำความรู้ไปใช้ได้โดยอัตโนมัติ ถูกต้อง คล่องแคล่ว แม่นยำ แบบฝึกจึงเป็นสิ่งที่มีประโยชน์กับผู้เรียนและยังช่วยให้นักเรียนแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนด้วยการฝึกฝนจากแบบฝึกที่ครูสร้าง ดังเช่น คมขำ แสนกล้า (2548 : 17) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกไว้ว่า แบบฝึก คือ อุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างหนึ่งอันประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลายน่าสนใจที่จะนำไปใช้เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกฝนปฏิบัติเพิ่มขึ้นเพื่อจะได้เปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ให้เกิดความคล่องแคล่วความชำนาญ ตลอดจนเกิดความแม่นยำซึ่งเป็นไปโดยอัตโนมัติ ด้วยการทบทวนเนื้อหาความรู้ต่าง ๆ ที่ได้เรียนไปแล้วอย่างมีทิศทาง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง ชุดฝึกเสริมการเรียนรู้ที่ครูสร้างขึ้นเพื่อฝึกให้นักเรียนได้เรียนรู้และทบทวนเนื้อหาที่เรียน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนที่ได้เรียนรู้มาแล้ว ซึ่งเป็นการฝึกเพื่อเสริมความชำนาญและฝึกกระบวนการคิดมากขึ้น

2. ประโยชน์ของแบบฝึก

อดุลย์ ภูปลื้ม (2539 : 24-25) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ ดังนี้

2.1 ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น

2.2 ช่วยให้จดจำเนื้อหา และคำศัพท์ต่าง ๆ ได้คงทน

2.3 ทำให้เกิดความสนุกสนานในขณะเรียน

2.4 ทำให้ทราบความก้าวหน้าของตนเอง

2.5 สามารถนำแบบฝึกหัดมาทบทวนเนื้อหาเดิมด้วยตนเองได้

2.6 ทำให้ทราบข้อบกพร่องของนักเรียน

2.7 ทำให้ครูประหยัดเวลา

2.8 ทำให้นักเรียนสามารถนำภาษาไปใช้ในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วีรนุช สมยอม (2548 : 15) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกว่าแบบฝึกมีความสำคัญและจำเป็นต่อการเรียนทักษะทางภาษามาก เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียนได้ดีขึ้น สามารถจดจำเนื้อหาในบทเรียนและศัพท์ต่าง ๆ ได้คงทน ทำให้เกิดความสนุกสนานในขณะเรียนทราบความก้าวหน้าของตนเอง สามารถนำแบบฝึกมาทบทวนเนื้อหาเดิมด้วยตนเองได้ นำมาวัดการเรียนหลังจากที่เรียนแล้ว ตลอดจนสามารถทราบข้อบกพร่องของนักเรียนและนำไปปรับปรุงแก้ไขได้ทันท่วงที ซึ่งจะเป็นผลให้ครูประหยัดเวลาค่าใช้จ่ายและลดภาระได้มาก นอกจากนี้ยังทำให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

คมขำ แสนกล้า (2547 : 15) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกว่า แบบฝึกมีประโยชน์กับครูและนักเรียนด้านการพัฒนาทักษะด้านการวัดผลและประเมินผล ทำให้ครูทราบข้อบกพร่องของนักเรียนและช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน

กิติยาพร เนื้ออ่อน (2552 : 53) ได้กล่าวว่าแบบฝึกทักษะเป็นสื่อการจัดการเรียนการสอนที่เป็นเอกสารหรือแบบฝึกหัดที่ใช้ฝึกทักษะให้แก่ผู้เรียน ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะในการเรียนสูงขึ้น ทำให้การสอนของครูประสบผลสำเร็จเพราะตัวแบบฝึกนั้นครอบคลุมด้วยเนื้อหาทั้งหมด และช่วยประหยัดเวลาและแรงงาน แบบฝึกช่วยเสริมความรู้ความเข้าใจของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

นักเรียนแต่ละคน ทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำแบบฝึกทักษะบ่อย ๆ ทำให้เกิดความชำนาญในทักษะนั้น ๆ นอกจากนี้แบบฝึกทักษะยังช่วยให้ครูได้ทราบพัฒนาการทางการเรียนได้อย่างชัดเจน สามารถประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ ซึ่งได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะไว้ว่าแบบฝึกทำให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น ทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียน ทำให้เกิดความเชื่อมั่น และสามารถประเมินตนเองได้ เป็นการฝึกการทำงานตามลำพัง ตลอดจนทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

สรุปได้ว่าแบบฝึกทักษะมีความสำคัญในด้านช่วยลดภาระการสอนของครู ประหยัดเวลา สามารถทบทวนบทเรียนที่เรียนมาแล้ว เป็นการฝึกฝนกระบวนการคิดให้แม่นยำในเนื้อหา ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามความสามารถของตนเพื่อความมั่นใจในการเรียนรู้และสามารถมองเห็นความก้าวหน้าจากผลการเรียนรู้ของตนเองได้

3. หลักในการสร้างแบบฝึกทักษะภาษาไทย

ในการสร้างแบบฝึกให้สมบูรณ์และเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้กับผู้เรียนนั้น ต้องอาศัยหลักจิตวิทยา ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับผู้เรียน ซึ่งแต่ละแบบฝึกอาจมีหลากหลายรูปแบบแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ เนื้อหาและกิจกรรม ดังเช่น อุษา ดวงเพชร (2544 : 24) ได้เสนอแนวทางการสร้างแบบฝึกไว้ ดังนี้

3.1 สร้างแบบฝึกให้เหมาะสมกับวัย ไม่ยากและง่ายเกินไป

3.2 เรียงลำดับแบบฝึกจากง่ายไปหายาก โดยเริ่มจากการฝึกออกเสียงพยางค์ คำ วลีประโยค และคำประพันธ์

3.3 แบบฝึกใช้ภาพประกอบเพื่อดึงดูดความสนใจความสนใจของเด็ก ซึ่งจะช่วยให้เด็กประสบผลสำเร็จในการในการฝึก และจะช่วยยั่วยุให้ติดตามต่อไปตามหลักของการจูงใจ

3.4 แบบฝึกที่สร้างขึ้นควรเป็นแบบฝึกสั้น ๆ ง่าย ๆ

3.5 เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย แบบฝึกต้องมีลักษณะต่าง ๆ กัน เช่น ประสมคำจากภาพ เล่นกับบัตรคำ ร้องเพลงและใช้เกมต่าง ๆ ประกอบ

ประวีณา เอื้นดู (2547 : 23) ได้กล่าวถึงหลักในการสร้างแบบฝึกว่า การสร้างแบบฝึกควรคำนึงถึงความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน ดังนั้นการสร้างแบบฝึกควรมีความมุ่งหมายที่แน่นอนว่าจะฝึกด้านใด มีการกำหนดเวลาที่เหมาะสม เนื้อหาในแบบฝึกไม่ยากเกินไป มีคำชี้แจงง่าย สั้น ๆ และต้องมีรูปแบบที่น่าสนใจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คมขำ แสนกล้า (2547 : 30) ให้ความเห็นว่า การสร้างแบบฝึกต้องศึกษาปัญหาของเนื้อหาที่จะนำมาสร้าง โดยนำมาตั้งเป็นวัตถุประสงค์ ตลอดจนรูปแบบและวางแผนขั้นตอนการใช้แบบฝึกที่สอดคล้องกับเนื้อหาหรือทักษะที่ต้องการฝึก และก่อนนำไปฝึกควรนำไปทดลองใช้เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบฝึก แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

สรุปได้ว่า การสร้างแบบฝึกนั้นต้องมีการวางแผนให้ตรงจุดประสงค์ ศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาและขั้นตอนต่าง ๆ ในการสร้างแบบฝึก ศึกษาปัญหาในการเรียนการสอน ศึกษาจิตวิทยาการศึกษา ศึกษาเนื้อหาวิชา ศึกษาลักษณะของแบบฝึก กำหนดรูปแบบให้สัมพันธ์กับโครงเรื่องและเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมเพื่อบรรจุให้ครบตามที่กำหนด มีหลากหลายรูปแบบไม่ให้ผู้เรียนเกิดการเบื่อหน่าย

4. ลักษณะของแบบฝึกที่ดี

การจัดทำแบบฝึกเพื่อฝึกทักษะทางภาษาให้บรรลุจุดประสงค์นั้น ต้องอาศัยลักษณะและรูปแบบของแบบฝึกหลายรูปแบบ ต้องมีความเหมาะสม สอดคล้องกับทักษะที่ต้องการฝึกด้วยแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของแบบฝึกและรูปแบบที่ดี มีดังนี้ เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนมาแล้ว เหมาะสมกับระดับชั้น มีคำชี้แจงสั้นๆ เพื่อให้เข้าใจง่าย ใช้เวลาที่เหมาะสม และมีสิ่งที่น่าสนใจ และท้าทายให้แสดงความสามารถ

กุศยา แสงเดช (2545 : 6-7) ได้กล่าวแนะนำผู้สร้างแบบฝึกให้ยึดลักษณะแบบฝึกที่ดีไว้ดังต่อไปนี้

4.1 แบบฝึกที่ดีควรมีความชัดเจนทั้งคำสั่ง และวิธีทำ คำสั่งหรือตัวอย่างแสดงวิธีทำที่ใช้ไม่ควรจะยากเกินไป เพราะจะทำให้เข้าใจยาก ควรปรับให้ง่ายและเหมาะสมกับผู้ใช้ เพื่อให้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้

4.2 แบบฝึกที่ดีควรมีความหมายต่อผู้เรียนและตรงตามจุดมุ่งหมายของการฝึก ลงทุนน้อยใช้ได้นาน ทันสมัย

4.3 ภาษาและภาพที่ใช้ในแบบฝึกเหมาะสมกับวัยและพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน

4.4 แบบฝึกที่ดีควรแยกเป็นเรื่อง ๆ แต่ละเรื่องไม่ควรยาวเกินไป แต่ควรมีกิจกรรมหลาย ๆ แบบเพื่อเร้าความสนใจ และไม่เบื่อในการทำและฝึกทักษะใดทักษะหนึ่งจนชำนาญ

4.5 แบบฝึกที่ดีควรมีทั้งแบบกำหนดคำตอบในแบบและให้คำตอบโดยเสรี การเลือกใช้คำ ข้อความ รูปภาพในแบบฝึก ควรเป็นสิ่งที่นักเรียนคุ้นเคยและตรงกับความสนใจ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ของนักเรียนก่อให้เกิดความเพลิดเพลินและพอใจแก่ผู้ใช้ ซึ่งตรงกับหลักการเรียนรู้ว่า นักเรียนจะเรียนได้เร็วในการกระทำที่ทำให้เกิดความพอใจ

4.6 แบบฝึกที่ดีควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง ให้รู้จักค้นคว้า รวบรวมสิ่งที่พบเห็นบ่อย ๆ หรือที่ตัวเองเคยใช้ จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องนั้นมากยิ่งขึ้นและรู้จักนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง มีหลักเกณฑ์และมองเห็นว่าสิ่งที่ได้ฝึกนั้นมีความหมายต่อเขาตลอดไป

4.7 แบบฝึกที่ดีควรตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน เช่น ความต้องการ ความสนใจ ความพร้อม ระดับสติปัญญาและประสบการณ์

4.8 แบบฝึกที่จัดทำเป็นรูปเล่ม นักเรียนสามารถเก็บรักษาไว้เป็นแนวทางเพื่อทบทวนด้วยตนเองต่อไป

4.9 การที่นักเรียนได้ทำแบบฝึก ช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุงปัญหานั้นได้ทันท่วงที

4.10 แบบฝึกที่จัดขึ้น นอกจากมีในหนังสือเรียนแล้ว จะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนอย่างเต็มที่

4.11 แบบฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยแล้ว จะช่วยให้ครูประหยัดแรงงานและเวลาในการที่จะเตรียมแบบฝึกอยู่เสมอ ในด้านผู้เรียนไม่ต้องเสียเวลาในการลอกแบบฝึกจากตำราเรียนหรือกระดานดำ ทำให้มีเวลาและโอกาสได้ฝึกฝนทักษะต่าง ๆ มากขึ้น

4.12 แบบฝึกช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย เพราะการพิมพ์รูปเล่มที่แน่นอนลงทุนต่ำกว่าการที่จะพิมพ์ลงในกระดาษไขทุกครั้งไป นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ในการที่ผู้เรียนสามารถบันทึกและมองเห็นความก้าวหน้าของตนได้อย่างมีระบบและระเบียบ

คมขำ แสนกล้า (2547 : 14) ลักษณะของแบบฝึกที่ดี จะต้องเป็นแบบฝึกสั้น ๆ ฝึกหลาย ๆ ครั้ง มีหลายรูปแบบ มีความชำนาญ ในการฝึกให้เกิดความชำนาญควรฝึกเรื่องเดียวในการฝึกนั้น ๆ มีคำอธิบายที่ชัดเจน ใช้ภาษาเข้าใจง่าย ใช้เวลาฝึกไม่นานเกินไป และสามารถเฉลยได้ด้วยตนเอง เมื่อผู้เรียนได้รับการฝึกแล้วก็สามารถพัฒนาตัวเองได้ดีขึ้น จึงจะนับได้ว่าเป็นแบบฝึกที่ดี และมีประโยชน์คุ้มค่าทั้งต่อผู้สอนและผู้เรียน เพื่อใช้แก้ปัญหาความบกพร่องของนักเรียนที่มีปัญหาได้

จินดา อุ่นทอง (2549 : 25) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมว่า แบบฝึกที่ดีควรมีลักษณะหลายรูปแบบ ควรเรียนจากแบบฝึกที่ง่ายไปหาแบบฝึกที่ยากขึ้น ใช้เวลาในการฝึกสั้น ๆ มีเนื้อหาที่

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

น่าสนใจและสอดคล้องกับระดับชั้น วัย ความสามารถของผู้เรียน มีคำแนะนำในการใช้อย่างชัดเจน มีจุดมุ่งหมายในการสร้าง และควรมีการประเมินตนเองในขณะที่ใช้แบบฝึกด้วย

ศิริวรรณ ปาลี (2550 : 20) ได้สรุปว่า ลักษณะของแบบฝึกที่ดีต้องมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าจะทำการฝึกทักษะด้านใด ควรใช้ภาษาง่าย ๆ และมีความสนใจ เรียงลำดับจากง่ายไปยากให้สมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน มีเนื้อหาให้ตรง จัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อดึงดูดความสนใจ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อนักเรียนและใช้ภาษาให้มากที่สุด

สรุปได้ว่า ลักษณะของแบบฝึกและรูปแบบที่ดีควรเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนมาแล้วและสร้างขึ้นตามหลักจิตวิทยา เนื้อหาสอดคล้องกับวัยและความสามารถของผู้เรียนและความแตกต่างของผู้เรียน แบบฝึกที่ดีต้องมีคำชี้แจง สั้นๆ ด้วยภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจ ประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลายมีความน่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ เป็นแบบฝึกที่มีความชัดเจนด้านภาษา เป็นระเบียบสวยงาม ใช้เวลาในการทำกิจกรรมที่เหมาะสม ผู้เรียนสามารถประเมินความก้าวหน้าของตนเองได้

5. ขั้นตอนในการสร้างแบบฝึก

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 145 – 146) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบฝึกทักษะดังนี้

5.1 ศึกษาปัญหาและความต้องการ โดยศึกษาจากการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากเป็นไปได้ควรศึกษาความต่อเนื่องของปัญหาในทุกระดับชั้น

5.2 วิเคราะห์เนื้อหาหรือทักษะที่เป็นปัญหา ออกเป็นเนื้อหาหรือทักษะย่อย ๆ เพื่อใช้ในการสร้างแบบทดสอบและบัตรฝึกหัด

5.3 พิจารณาวัสดุประสงค์ รูปแบบและขั้นตอนการใช้แบบฝึก เช่น จะนำแบบฝึกไปใช้อย่างไร ในแต่ละชุดจะประกอบด้วยอะไรบ้าง

5.4 สร้างแบบทดสอบ ซึ่งอาจมีแบบทดสอบเชิงสำรวจ แบบทดสอบเพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่อง แบบทดสอบความก้าวหน้าเฉพาะเรื่อง เฉพาะตอน แบบทดสอบที่สร้างจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาหรือทักษะที่วิเคราะห์ไว้ในตอนที่ 2

5.5 สร้างบัตรฝึกหัด เพื่อใช้พัฒนาทักษะย่อยแต่ละทักษะในแต่ละบัตรจะมีคำถามให้นักเรียนตอบ การกำหนดรูปแบบ ขนาดของบัตร พิจารณาตามความเหมาะสม

5.6 สร้างบัตรอ้างอิง เพื่อใช้อธิบายคำตอบหรือแนวทางการตอบแต่ละเรื่อง การสร้างบัตรอ้างอิงนี้ อาจทำเพิ่มเติมเมื่อได้บัตรฝึกหัดไปทดลองใช้แล้ว

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

5.7 สร้างแบบบันทึกความก้าวหน้า เพื่อใช้บันทึกผลการทดสอบหรือผลการเรียน โดยจัดทำเป็นตอนเป็นเรื่อง เพื่อให้เห็นความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ สอดคล้องกับแบบทดสอบความก้าวหน้า

5.8 นำแบบฝึกไปทดลองใช้ เพื่อหาข้อบกพร่อง คุณภาพของแบบฝึก และหาคุณภาพของแบบทดสอบ

5.9 ปรับปรุงแก้ไข

5.10 รวบรวมเป็นชุด จัดทำคำชี้แจง คู่มือการใช้สารบัญเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

6. การหาประสิทธิภาพของแบบฝึก

6.1 ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพของแบบฝึก

กรองกาญจน์ อรุณรัตน์ (2533 : 55) ได้เสนอขั้นตอนการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

6.1.1 การทดสอบแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One-to-one testing)

6.1.2 การทดสอบแบบกลุ่มเล็ก (Small group testing)

6.1.3 การทดสอบภาคสนาม (Field testing)

โสภณ นุ่มทอง (2540 : 82) ได้กล่าวถึงวิธีการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกว่า เมื่อผลิตสื่อขึ้นมาใช้ประกอบการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นชุดการสอน บทเรียนสำเร็จรูป หนังสือแบบหน่วยการเรียนหรือชุดฝึกก็ตาม ควรจะได้ประเมินประสิทธิภาพของสื่อว่าเหมาะสม ที่จะนำไปใช้ต่อไปหรือไม่และสื่อนี้จะส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่อย่างไร จะได้หาข้อบกพร่องเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

6.2 ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพของสื่อ

การหาประสิทธิภาพของสื่อ มีขั้นตอนโดยทั่วไป ดังนี้

6.2.1 ขั้นทดลองใช้กับนักเรียนคนเดียวที่มีความสามารถ สติปัญญาในระดับกลาง

6.2.2 ทดลองใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถในระดับกลาง จำนวน 3-5 คน โดยใช้กิจกรรมเหมือนจริงทุกอย่าง

6.2.3 ขั้นนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง ๆ ตามปกติซึ่งเป็นการประเมินประสิทธิภาพของสื่อว่าน่าเชื่อถือได้หรือไม่ อาจดำเนินการได้ 2 วิธี โดย

1) ทดสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2) ใช้เกณฑ์มาตรฐาน 80/80 หรือ 90/90 ประเมิน เป็นการเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการประเมินในกระบวนการเรียนการสอนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบขั้นสุดท้ายหลังจากเรียนจบบทเรียนแล้ว การตั้งเกณฑ์นั้นอยู่ที่ดุลพินิจว่านักเรียนนั้นมีความสามารถในการเรียนรู้ระดับใดและควรตั้งเกณฑ์เท่าไร

โดยสรุปแบบฝึกที่ดีและมีประสิทธิภาพจะต้องช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียนก่อให้เกิดการเรียนรู้และแก้ปัญหาของผู้เรียนได้ตามศักยภาพ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข ด้วยการได้ปฏิบัติซ้ำแล้วซ้ำอีก ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะและความชำนาญ แบบฝึกที่ดีเปรียบเสมือนผู้ช่วยที่สำคัญของครูทำให้ครูลดภาระการสอนลงได้ ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ และเพิ่มความมั่นใจในการเรียนได้เป็นอย่างดีสามรถนำไปประยุกต์ใช้ตามสถานการณ์จริงหรือในชีวิตประจำวันของตนเองได้

7. หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะทางภาษา

7.1 การสร้างแบบฝึกทางภาษา

ในการสร้างแบบฝึกให้สมบูรณ์และเหมาะสมกับผู้เรียน ต้องอาศัยหลักจิตวิทยาเข้าช่วยเพื่อให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน จะเห็นว่า ธอร์นไดค์ (Thorndike) ได้นำทฤษฎีการเรียนรู้แบบเชื่อมโยงมาสรุปว่าการเรียนรู้ส่วนใหญ่นั้นขึ้นอยู่กับการคัดเลือกและแสวงหา การตอบสนองที่ถูกต้องในจำนวนหลาย ๆ ครั้ง เมื่อพบวิธีที่ถูกต้องก็นำไปต่อเนื่อง (Connect) กับสิ่งเร้านั้น ๆ กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ซึ่ง ธอร์นไดค์ ได้วางไว้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างแบบฝึกที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ 3 ข้อ มาประยุกต์ใช้ดังนี้ (จินตนา เกิดสายทอง. 2536 : 15)

7.1.1 กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) คือ ทำให้ผู้เรียนทราบจุดประสงค์ ผลดีที่เกิดจากการฝึก ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสนใจ และตั้งใจฝึกจนกระทั่งประสบผลสำเร็จในที่สุด

7.1.2 กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) คือ สิ่งใดที่ได้กระทำบ่อย ๆ จะทำให้เกิดความชำนาญ คล่องแคล่วแม่นยำยิ่งขึ้น หากไม่ได้ฝึกหัดหรือกระทำบ่อย ๆ จะทำไม่ได้ดี

7.1.3 กฎแห่งผล (Law of Effect) คือ การให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ทราบผลการกระทำโดยทันทีเพื่อสร้างความพึงพอใจแก่ผู้เรียน ครูก็จะเฉลยคำตอบทันทีที่ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดเสร็จและทำให้ทราบว่าทำถูกหรือผิดอย่างไรและจะได้แก้ไขข้อบกพร่องได้ด้วย

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม MAHASARAKHAM UNIVERSITY

7.2 กฎแห่งการเรียนรู้

ลาโด้ (Lado. 1961 : 36-37) ก็ได้กล่าวถึงกฎแห่งการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ในการสอนภาษาไว้ว่าเมื่อประสบการณ์ 2 อย่างเกิดขึ้นพร้อมกันประสบการณ์อันหนึ่งที่จำได้จะทำให้สามารถระลึกถึงและเข้าใจประสบการณ์อีกอันหนึ่งได้ และถ้ายิ่งใช้การฝึกมากเท่าไรและจำได้นานขึ้นเท่านั้น ถ้าหยุดเมื่อไรการเรียนรู้ก็จะหายไปสอดคล้องกับ กรรณิการ์ พวงเกษม (2540 : 7) ได้กล่าวถึงการสร้างแบบฝึกหัดเพื่อใช้ฝึกทักษะอย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องคำนึงถึงหลักทางจิตวิทยา ดังนี้

7.2.1 ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual different) ต้องคำนึงเสมอในความแตกต่างของผู้เรียนด้านความรู้ ความถนัด ความสามารถ และความสนใจ การสร้างแบบฝึกต้องพิจารณาความเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของ บลูม (Bloom) ที่กล่าวว่า ธรรมชาติของผู้เรียนย่อมมีความแตกต่างกัน

7.2.2 การเรียนรู้ด้วยการฝึกฝน (Law of Exercise) ธอร์นไดค์ (Thorndike) ได้กล่าวไว้การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อมีการกระทำซ้ำ ๆ การสร้างแบบฝึกหัดก็เช่นกันควรให้นักเรียนได้ฝึกซ้ำ ๆ อย่างต่อเนื่องหลาย ๆ ครั้ง และควรมีหลายรูปแบบเพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย ตรงกับทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของ สกินเนอร์ (Skinner) ที่เชื่อว่าบุคคลสามารถเรียนรู้ได้ด้วยการกระทำ

7.2.3 กฎแห่งผล (Law of Effect) การทำแบบฝึกแต่ละครั้งนั้นนักเรียนจะต้องได้รับทราบผลของการกระทำของตนเองว่าพัฒนาไปอย่างไร ดังนั้นแบบฝึกหัดควรมีการเฉลยหรือการตรวจเพื่อให้ทราบผล เพื่อรับทราบข้อบกพร่องของตนเอง

7.2.4 แรงจูงใจ (Motivation) ให้นักเรียนอยากทำจึงควรทำแบบฝึกต่อไป แบบฝึกหัดควรเป็นแบบสั้น ๆ กิจกรรมในแบบฝึกหลากหลาย ไม่ซ้ำแบบกัน เร้าใจให้นักเรียนเกิดความสนใจสนุกสนาน สอดคล้องกับวัยและความต้องการ

สรุปได้ว่าการสร้างแบบฝึกทักษะเพื่อใช้ในการเรียนการสอนนั้น ต้องอาศัยองค์ประกอบหลาย ๆ อย่างมารวมกัน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนซึ่งเป็นผู้ใช้แบบฝึกทักษะ สอดคล้องกับหลักจิตวิทยาของเด็ก การจัดทำแบบฝึกแต่ละครั้งต้องเร้าความสนใจ ท้าทายความรู้ความสามารถของผู้เรียน ควรมีหลากหลายรูปแบบเพื่อไม่ให้เด็กเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน การใช้ถ้อยคำและภาษาควรเลือกคำที่ง่ายต่อความเข้าใจ เหมาะสมกับวัย และควรเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก แต่ละขั้นตอนนั้นผู้เรียนจะปฏิบัติกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน ต่อเนื่องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้และแบบฝึกทักษะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาการเขียนสะกดคำของนักเรียนได้ดีอีกด้วย

ความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ (Satisfaction) เป็นทัศนคติที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้ การที่เราจะทราบว่าบุคคลมีความพึงพอใจหรือไม่ สามารถสังเกตโดยการแสดงออกที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน จึงเป็นการยากที่จะวัดความพึงพอใจโดยตรง แต่สามารถวัดได้โดยทางอ้อมโดยการวัดความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้น และการแสดงความคิดเห็นนั้นจะต้องตรงกับความรู้สึกที่แท้จริง จึงสามารถวัดความพึงพอใจนั้นได้

1. **ความหมายของความพึงพอใจ**

ความพึงพอใจ เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จของงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นผลมาจากได้รับการตอบสนองต่อแรงจูงใจหรือความต้องการของแต่ละบุคคลในแนวทางที่เขาพึงประสงค์ รวมถึงเป็นแรงกระตุ้นที่ช่วยให้บุคคลมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งได้มีนักวิชาการทางการศึกษาทั้งในและต่างประเทศได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

โวลแมน (Wolman. 1973 : 56) กล่าวว่า ความพึงพอใจ ตามความหมายของพจนานุกรมทางด้านพฤติกรรม ได้ให้ความจำกัดความไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกที่ดีมีความสุขเมื่อคนเราได้รับผลสำเร็จ ตามความมุ่งหมาย (Goals) ความต้องการ (Need) หรือแรงจูงใจ (Motivation)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ควิก (Quirk. 1987 : 27) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง พอใจ ชอบใจ

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 775) ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้ที่มีความสุขหรือความพอใจเมื่อได้รับความสำเร็จ หรือได้รับสิ่งที่ต้องการ

วิรุฬ พรรณเทวี (2542 : 11) กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะคาดหมายกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างไรถ้าคาดหวัง หรือมีความตั้งใจมาก และได้รับการตอบสนองด้วยดี จะมีความพึงพอใจมากแต่ในทางตรงกันข้าม อาจผิดหวังหรือไม่พอใจเป็นอย่างยิ่ง เมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตนตั้งใจไว้ว่าจะมีมากหรือน้อย

สเตราส์ และเซย์เลส (Strauss and Sayles. 1980 : 142-143) กล่าวเพิ่มเติมว่าเมื่อความต้องการขั้นพื้นฐานได้รับการตอบสนองและผู้ปฏิบัติงานได้รับผลประโยชน์ตอบแทน

ทั้งทางด้านวัตถุและจิตใจ ผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มีความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายนั้นให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การ

ลันดา สิทธิจักร (2551 : 7) กล่าวว่า บุคคลจะเกิดความพึงพอใจในการทำงานได้อย่างดีถ้าสภาพของงานดี หมายถึง การมีตำแหน่งที่ดี มีรายได้เพียงพอกับการดำรงชีวิต มีความมั่นคงในหน้าที่การงาน ซึ่งก่อให้เกิดสถานภาพทางสังคมสูง ทำให้บุคคลสามารถปรับบุคลิกภาพของตนให้เข้ากับสภาพสังคม

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน หมายถึงความพอใจ ชอบใจ มีความสุข ทัศนคติ และความรู้สึกในทางบวกของบุคคลที่มีต่องานที่ปฏิบัติ เป็นแรงผลักดันทำให้บุคคลทำงานด้วยความกระตือรือร้น มีขวัญและกำลังใจ ทำให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ความพึงพอใจในการเรียนรู้

ในการปฏิบัติกิจกรรม ผู้ลงมือในการปฏิบัติการจะเกิดความพึงพอใจต่อการทำงานในระดับมากหรือน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจของงานที่มีอยู่ การสร้างสิ่งจูงใจหรือสิ่งกระตุ้นให้เกิดความพอใจในการปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ เป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้การปฏิบัติกิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ครูสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในด้านต่าง ๆ ของนักเรียน ให้เกิดผลดีในการพัฒนา สร้างขวัญและกำลังใจ การจัดสภาพการเรียนและการทำงาน รวมทั้งการให้บทเรียนที่เหมาะสมกับสติปัญญาและความสามารถของผู้เรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548 : 231 – 235) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจในการเรียนไว้ดังนี้

2.1 แรงจูงใจภายนอกและแรงจูงใจภายใน ครูควรปรับบทเรียน และสภาพห้องเรียนที่จะสร้างความพึงพอใจให้แก่นักเรียน ด้านปัจจัย 2 ด้าน คือ แรงจูงใจภายนอกและแรงจูงใจภายในทั้งสองปัจจัยนี้มีความสำคัญพอ ๆ กัน ผู้เรียนต้องการคำชม รางวัล เกรด การยอมรับความก้าวหน้าซึ่งเป็นกำลังใจและเป็นสิ่งล่อ (Incentive) ในการเรียนรู้ ในขณะเดียวกันความพอใจ ความสำเร็จความต้องการที่จะได้ก้าวหน้า ก็เป็นแรงจูงใจในการเรียนรู้

2.1.1 แรงจูงใจภายนอก ได้แก่ 1) ผลของการเรียนรู้ การได้รู้ผลหรือความสำเร็จ ของสิ่งที่เรียนไปแล้ว เป็นแรงจูงใจภายนอก หากผลของการเรียนรู้ เช่น คะแนนสอบ ทำให้เกิดกำลังใจถ้าสอบได้ แต่ถ้าสอบตก ก็เสียกำลังใจ 2) รางวัลและการลงโทษ จากการทดลองของเฮอร์ลอก (Hurlock. 1984) เรื่องรางวัลและการลงโทษ พบว่า มีผลต่อกำลังใจในการเรียน โดยแบ่งการทดลองเป็น 4 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มควบคุม (2) กลุ่มชมเชย (3) กลุ่มตำหนิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(4) กลุ่มละเลย ผลการวิจัยพบว่า ในวันแรกของการทดลอง ผลการเรียนทั้ง 4 กลุ่ม อยู่ในระดับเดียวกัน แต่ต่อมา กลุ่มชมเชยมีผลการเรียนที่ก้าวหน้า ตามด้วยกลุ่มตำหนิ แต่กลุ่มควบคุมและกลุ่มละเลย ผลการเรียนเลวลง แต่เมื่อเวลาผ่านไป กลุ่มชมเชยจะมีผลการเรียนดีกว่าทุกกลุ่มจาก ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนต้องการรู้ผลของการเรียน ทั้งจากการชมและจากการตำหนิ แต่การชมเป็นการให้กำลังใจที่ทำให้ผลการเรียนดีขึ้นกว่าการติเพียงอย่างเดียว ในสถานการณ์ทั่วไป นักเรียนต้องการกำลังใจจากครู ในขณะเดียวกันก็ต้องการคำแนะนำจากครู ให้แก้ไขในสิ่งที่ทำไม่ถูกต้องเช่นกัน

2.1.2 แรงจูงใจภายใน ได้แก่ ความอยากรู้ อยากเห็น อยากสำรวจตรวจตรา อยากจัดการ ซึ่ง มาสโลว์ (Maslow) นักการศึกษาท่านหนึ่ง ถือว่า เป็นความต้องการความสำเร็จในชีวิต ทำให้มนุษย์แสวงหาสิ่งที่ตนต้องการ และพอใจที่ตนเองได้พบ ได้ทำ ครูจะพบว่าเด็กไม่ชอบอยู่นิ่ง การให้เด็กอยู่นิ่ง ๆ และไม่ให้ซักถาม จึงขัดกับความต้องการและแรงจูงใจของเด็กเด็กเป็นผู้ที่ต้องการแสวงหาความอยากรู้อยากเห็น หากครูใช้ความอยากรู้อยากเห็นอยากทดลองของนักเรียนให้ถูกทาง และเป็นการเรียนในสิ่งที่เขาสนใจ จะทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในสิ่งที่ต้องการ

2.2 ลักษณะของบทเรียน บทเรียนหรืองานที่ให้ผู้เรียนทำ อาจทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนสูงหรือต่ำได้ เช่น ความยากง่ายของบทเรียน ความยากง่ายนี้อาจวัดจากทัศนะของผู้เรียนความยากง่ายจะสัมพันธ์กับความสามารถ ความต้องการ ความพอใจของผู้เรียนแต่ละคน บทเรียนอย่างเดียวกันอาจยากไปสำหรับนักเรียนคนหนึ่ง และอาจง่ายไปสำหรับนักเรียนอีกคนหนึ่งนอกจากนี้ ความน่าสนใจของบทเรียนก็มีผลในด้านแรงจูงใจ บทเรียนหรืองานที่ท้าทายความสามารถ งานที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกทำ งานที่มีค่าตอบแทนงานที่สร้างชื่อเสียงเป็นแรงจูงใจที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะทำให้เกิดความสำเร็จ

2.3 ความคาดหวัง เป็นความคาดหวังที่มาจากกลุ่ม เช่น เพื่อน นักเรียนคาดหวังจากครู พ่อแม่ และความคาดหวังของตนเอง ทั้ง 3 กลุ่มจะมีลักษณะแตกต่างกัน คือ

2.3.1 ความคาดหวังจากกลุ่ม เป็นเสมือนสถานที่ที่ทำให้ผู้เรียนที่เป็นสมาชิกของกลุ่ม ถูกกระตุ้นให้คล้อยตามและพยายามที่จะทำตาม ถ้าครูพยายามปลูกฝังค่านิยมในด้านความเชื่ออำนาจในตน ความพยายาม และความสำเร็จ ให้แก่นักเรียนทุกคนในชั้นเรียนก็มีผลต่อการพัฒนาแรงจูงใจในการเรียน ให้นักเรียนได้สนใจในบทเรียน ตั้งใจเรียนมากขึ้น

2.3.2 ความคาดหวังของบุคคลสำหรับนักเรียน เช่น พ่อ แม่ ครู ถ้าพ่อแม่ครูแสดงความเชื่อและชื่นชมความสามารถของเด็ก เด็กจะเกิดการรับรู้และมี พฤติกรรมคล้อยตาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ไม่อยากให้พ่อ แม่ ครู ผิดหวัง นอกจากกรณีที่เขาทำไม่ได้ หรือเป็นสิ่งที่เขาไม่ชอบทำโดยส่วนใหญ่แล้วนักเรียนจะมีเจตคติที่ดีต่อครู และอยากทำตามความต้องการของครู เพราะเป็นแรงจูงใจ ดังที่มาสโลว์ได้กล่าวไว้ การต้องการความรักและการยอมรับจากผู้อื่น เป็นแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อนักเรียน

2.4 สภาพแวดล้อมในชั้นเรียนและบรรยากาศของโรงเรียน ในชั้นเรียนมีกลุ่มเพื่อนครู นอกชั้นเรียนก็มีกลุ่ม เพื่อน ครู คนอื่น ๆ สภาพแวดล้อมทั้งในชั้นเรียนและในโรงเรียนจะช่วยส่งเสริมหรือเสริมแรงจูงใจในการเรียนและการทำงานของนักเรียนได้ ดังนี้

2.4.1 ถ้านักเรียนได้รับรู้ว่าเวลาเรียน เวลาทำงาน มีเพื่อนและครูเป็นกำลังใจและช่วยเหลือแนะนำ ก็จะเกิดกำลังใจในการเรียน ขณะเดียวกัน ถ้าเพื่อนกลั่นแกล้ง ครูดุมากเกินไปก็บั่นทอนความอยากเรียนของนักเรียน

2.4.2 การยอมรับจากกลุ่มและครู ในด้านความสำเร็จของการเรียน ก็เป็นกำลังใจให้อยากเรียน

2.4.3 การรู้ถึงผลการเรียน เช่น การทดสอบ การแข่งขัน ทำให้ผู้เรียนถูกกระตุ้นให้ใช้ความพยายาม มีแรงจูงใจในการเรียนและการทำงานได้

2.4.4 ระเบียบและกฎเกณฑ์ของโรงเรียน โรงเรียนที่เข้มงวดเกินไปในด้านระเบียบเช่น ระเบียบการแต่งกาย โดยเฉพาะในวัยรุ่น ทำให้นักเรียนเกิดความคับข้องใจ เกิดความขัดแย้งกับระเบียบ กฎเกณฑ์ เป็นเหตุให้แรงจูงใจลดลง เพราะบรรยากาศของโรงเรียนไม่เอื้อต่อการเรียนรู้โรงเรียนสกปรก เสียงยวดยานหนวกหู ห้องเรียนร้อนอบอ้าว ไม่สร้างแรงจูงใจแก่นักเรียน

3. ทฤษฎีความพึงพอใจ

ลันดา สิทธิจักร และจิราภรณ์ จันทร์อารักษ์ (2551 : 7-9) และณัทฐา กรีหิรัญ (2550 : 12-13) ได้รวบรวมทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจไว้ ดังนี้

3.1 มัมฟอร์ด (Mumford. 1972 : 4-5) ได้จำแนกแนวความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในงานจากผลการวิจัย ออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

3.1.1 กลุ่มความต้องการทางด้านจิตวิทยา (The Psychological Needs School)กลุ่มนี้ได้แก่ มาสโลว์ (Maslow) เฮอร์ซเบิร์ก (Herzberg) ลิเคิร์ท (Likert) โดยมองความพึงพอใจในงานเกิดจากความต้องการของบุคคลที่ต้องการความสำเร็จของงานและความต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3.1.2 กลุ่มภาวะผู้นำ (Leadership School) มองความพึงพอใจในงานจากรูปแบบและการปฏิบัติงานของผู้นำที่มีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา กลุ่มนี้ได้แก่ เบลค (Blake) มูตัน (Mouton) ฟีดเลอร์ (Fiedler)

3.1.3 กลุ่มความพยายามต่อรองรางวัล (Effort-Reward Bargain School) เป็นกลุ่มที่มองความพึงพอใจในงานจากรายได้ เงินเดือนและผลตอบแทนอื่น กลุ่มนี้ได้แก่ กลุ่มบริหารธุรกิจของมหาวิทยาลัยแมนเชสเตอร์ (Manchester Business School)

3.1.4 กลุ่มอุดมการณ์ทางการจัดการ (Management Ideology School) มองความพึงพอใจจากพฤติกรรมการบริหารขององค์การ ได้แก่ โครซิเอร์ และโกลเนอร์ (Crozier and Gouldner)

3.1.5 กลุ่มเนื้อหาของงานและการออกแบบงาน (Work Content and Job Design) ความพึงพอใจในงานเกิดจากเนื้อหาของตัวงาน กลุ่มแนวความคิดนี้ได้แก่ นักวิชาการจากสถาบันทาวิสตอก (Tavistock Institue) มหาวิทยาลัยลอนดอน

3.2 กรีน และคราฟ (Green and Craft. 1979 : 270) ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับความพึงพอใจและการปฏิบัติงานพบว่า มีแนวความคิด 3 แนว คือ

3.2.1 ความพึงพอใจทำให้เกิดการปฏิบัติงาน (Satisfaction Causes Performance) กลุ่มนี้มีความเชื่อว่า ผู้ที่มีความสุขจากการทำงานจะมีผลผลิตจากงาน ซึ่งได้แก่ แนวคิดของวรูม (Vroom)

3.2.2 การปฏิบัติงานทำให้เกิดความพึงพอใจ (Performance Causes Satisfaction) ผลงานที่ดีจะสร้างความพึงพอใจให้แก่บุคคล ได้แก่ แนวความคิดของพอร์เตอร์ และลอเลอร์ (Porter and Lawler)

3.2.3 รางวัลเป็นปัจจัยของความพึงพอใจและการปฏิบัติงาน (Reward as a Causal Factor) แนวความคิดนี้มองรางวัลหรือสิ่งที่ได้รับซึ่งเป็นตัวแปรเกิดจากตัวแปรต้น คือความพึงพอใจและคุณลักษณะของงาน กลุ่มนี้ได้แก่ ผลงานของเบรฟิลด์และครอกเคท (Brayfield and Crockett)

3.3 พิเกอร์ และไมเนอร์ (Pigors and Myers. 1973 : 5) กล่าวว่า ถ้าบุคคลไม่พึงพอใจก็จะก่อให้เกิดปัญหาหลายประการแก่หน่วยงาน การส่งเสริมความพึงพอใจให้เกิดขึ้นในแต่ละบุคคลนั้นถือเป็นการจูงใจเพื่อให้ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพ

3.4 สตร้าส์ และเซย์เลส์ (Strauss and Sayles. 1966 : 20) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ ความต้องการ และจิตใจของแต่ละบุคคล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

โดยสรุปดังนี้

3.4.1 บุคคลต้องได้รับความสำเร็จตามความนึกคิดของตน (Self-Actualization) คือบุคคลจะรู้สึกสมปรารถนาที่แสดงบทบาทได้เต็มความสามารถที่มีอยู่

3.4.2 บุคคลซึ่งไม่เคยมีความพึงพอใจในการปฏิบัติจะไม่ประสบกับสภาพวุฒิภาวะทางจิตวิทยา (Psychological Maturity) ถ้ากิจกรรมนั้นเป็นที่น่าเบื่อหน่าย ไม่ท้าท้าย และไม่ให้อิสระในการปฏิบัติ ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อบุคคลและเพื่อนร่วมงาน

3.4.3 บุคคลซึ่งไม่เคยมีความพึงพอใจในการปฏิบัติ จะเกิดความคับข้องใจ

3.4.4 การขาดความพึงพอใจ หรือเกิดข้อขัดแย้งในการปฏิบัติจะทำให้ประสิทธิภาพของงานลดลง

จากแนวความคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจในงานนั้น การที่บุคลากรจะเกิดความพึงพอใจในการทำงานมากหรือน้อย ย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจที่มีอยู่ในหน่วยงาน ถ้าหน่วยงานมีปัจจัยที่เป็นเครื่องจูงใจมาก โดยหลักการแล้วบุคคลในหน่วยงานนั้นก็ย่อมเกิดความพึงพอใจในงานมาก ทำให้บุคลากรมีความรู้สึกผูกพันกับงาน อยากทำงาน ทุ่มเทความสามารถเพื่องาน เต็มใจที่จะปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ

4. การวัดความพึงพอใจ

ความพึงพอใจต่อบริการจะเกิดขึ้นได้นั้นต้องคำนึงถึงลักษณะของการให้บริการและระดับความรู้สึกของผู้มารับบริการ ดังนั้นการวัดความพึงพอใจต่อการบริการอาจทำได้หลายวิธี ดังนี้

ภนิดา ชัยปัญญา (2541 : 11) และ สาโรช ไสยสมบัติ (2534 : 15 ; อ้างถึงในลันดา สิทธิจักร และจิราภรณ์ จันทร์อารักษ์. 2551 : 10-11) ได้กล่าวถึงการวัดความพึงพอใจที่สอดคล้องกันไว้ดังนี้

4.1 การใช้แบบสอบถาม โดยผู้ออกแบบสอบถาม เพื่อต้องการทราบความคิดเห็นซึ่งสามารถกระทำได้ในลักษณะกำหนดคำตอบให้เลือก หรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวถามความพอใจในด้านต่าง ๆ

4.2 การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจทางตรง ซึ่งอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดีจึงจะได้ข้อมูลที่เป็นจริง

4.3 การสังเกต เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจ โดยสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมาย ไม่ว่าจะแสดงจากวาจา กิริยา ท่าทาง วิธีนี้ต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจังและ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

จากที่กล่าวข้างต้นการวัดความพึงพอใจสามารถทำได้ 3 วิธี คือ การใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกต สำหรับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการด้านความพึงพอใจของครูและนักเรียนนิยมใช้แบบสอบถาม

5. แนวทางในการวัดและประเมินผลคุณลักษณะด้านจิตพิสัย

การวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัยนั้น ต้องคำนึงถึงคุณลักษณะ 2 ประการ คือ

5.1 ธรรมชาติคุณลักษณะด้านจิตพิสัย ประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 5 ประการ คือ

5.1.1 เป็นการวัดหรือสังเกตอารมณ์ ความรู้สึก ความเชื่อ ความคิดเห็น พฤติกรรม การกระทำในสถานการณ์ต่าง ๆ หลาย ๆ สถานการณ์

5.1.2 สังเกตอารมณ์ ความรู้สึกที่แฝงอยู่ในพฤติกรรมนั้น เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมภาษาอังกฤษของนักเรียนแต่ละคน จะมีความรู้สึกที่แตกต่างกัน แม้จะทำกิจกรรมอย่างเดียวกันก็ตาม

5.1.3 วัดหรือสังเกตทิศทางของการแสดงออก ว่านักเรียนมีคุณลักษณะด้านจิตพิสัยทางบวกหรือทางลบ เช่น ขยันหรือขี้เกียจ ซื่อสัตย์หรือคดโกง เป็นต้น

5.1.4 วัดหรือสังเกตปริมาณของพฤติกรรม หรือความรู้สึก เช่น ขยันมาก ขยันน้อย ชอบมาก ชอบน้อย

5.1.5 วัดหรือสังเกตเป้าหมายของการแสดงความรู้สึก เช่น ความขยันคนมีเป้าหมายของความขยันแตกต่างกัน เช่น บางคนขยันทำงานบ้าน

5.2 ดูระดับขั้นพัฒนาการ กล่าวคือ การแสดงออกของนักเรียนจะแสดงออกถึงพัฒนาการด้านจิตพิสัยอยู่ในระดับใดระดับหนึ่ง และถ้าสังเกตหรือวัดเป็นระยะ จะเห็นว่าผู้เรียนมีพัฒนาการขึ้นตามระดับพัฒนาการ คือ

5.2.1 การรับรู้ ซึ่งแสดงออกถึงการรู้สึก สำนึก การตั้งใจ ใส่ใจ และเลือกรับรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

5.2.2 การตอบสนอง เป็นการแสดงออกถึงการยินยอมตอบสนองในการทำกิจกรรมด้วยความสมัครใจ พอใจ เต็มใจ หรือมีความสนุกสนานเพลิดเพลินในการทำกิจกรรมนั้น

5.2.3 การเห็นคุณค่า เป็นการแสดงออกถึงการยอมรับคุณค่า ชื่นชมในคุณค่า ยึดมั่นหรือเชื่อมั่นในคุณค่าสิ่งนั้น ๆ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

5.2.4 การจัดระบบ เป็นการแสดงการสร้างระบบในตนเอง เรียงลำดับความสำคัญพยายามแสดงออกให้ผสมกลมกลืน

5.2.5 การสร้างนิสัย เป็นการแสดงออกถึงการพยายามปรับปรุงตนเองจนแสดงออกเป็นนิสัยนั้นอย่างสม่ำเสมอ มั่นคง

6. วิธีการวัดประเมินความพึงพอใจ

6.1 วิธีการวัดโดยทั่วไปมี 2 วิธี คือ (กรมวิชาการ. 2546 : 40–41)

6.1.1 การให้ผู้อื่นเป็นผู้ประเมิน เช่น ครูเป็นผู้ประเมินนักเรียน นักเรียนประเมินเพื่อนพ่อแม่ผู้ปกครองประเมินนักเรียน โดยใช้วิธีการสังเกตและกรอกแบบสำรวจรายการ หรือบันทึกก็ได้

6.1.2 การประเมินตนเอง เป็นการให้นักเรียนประเมินตนเอง เช่น การบันทึกผล การกระทำ พฤติกรรม ความรู้สึก ของตนเอง หรือตอบแบบสำรวจ แบบสอบถาม แบบวัดเจตคติ เป็นต้น

6.2 การวัดความพึงพอใจนั้น สามารถทำได้หลายวิธี ดังต่อไปนี้

6.2.1 การใช้แบบสอบถาม โดยผู้ออกแบบสอบถาม เพื่อต้องการทราบความคิดเห็นซึ่งสามารถกระทำได้ในลักษณะกำหนดคำตอบให้เลือก หรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวอาจถามความพอใจในด้านต่าง ๆ

6.2.2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจทางตรง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดี จะได้ข้อมูลที่เป็นจริง

6.2.3 การสังเกต เป็นวิธีวัดความพึงพอใจ โดยการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมาย ไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูดจา กิริยา ท่าทาง วิธีนี้ต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจังและสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บริบทโรงเรียนบ้านโพนทอง

1. ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนบ้านโพนทอง ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 บ้านโพนทอง ตำบลวังหลวง อำเภอเฟ้าไร่ จังหวัดหนองคาย รหัสไปรษณีย์ 43120 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก เปิดสอนระดับอนุบาลปีที่ 1 ถึง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีเขตบริการ 1 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านโพนทอง

2. ข้อมูลนักเรียน บุคลากร

จำนวนนักเรียน และบุคลากรโรงเรียนบ้านโพนทอง ตำบลวังหลวง อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย รหัสไปรษณีย์ 43120 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ปีการศึกษา 2554 มีข้าราชการครู 5 คน นักเรียนทั้งสิ้น 75 คน นักการภารโรง 1 คน

3. สภาพชุมชนโดยรวม

สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะความเป็นอยู่แบบสังคมเครือญาติ มีประชากรประมาณ 537 คน ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 90 นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 100 ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยทั่วไปคือ ประเพณีบุญมหาชาติ บุญกฐิน ลอยกระทง ผู้ปกครองส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจรายได้เฉลี่ยต่อครอบครัวต่อปีประมาณ 50,000 บาท จำนวนคนเฉลี่ยต่อครอบครัว 5 : 1 คน

4. สภาพการจัดการเรียนการสอน

สภาพการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนบ้านโพนทองบริหารจัดการศึกษาโดยยึดตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แบ่งโครงสร้างการบริหารเป็น การบริหารงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคลและงานบริหารทั่วไป

โรงเรียนบ้านโพนทองเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีข้าราชการครูไม่ครบชั้น ข้าราชการครูต้องรับผิดชอบนักเรียนคนละ 2 ชั้นเรียนขึ้นไป การจัดการเรียนการสอนจึงค่อนข้างมีปัญหา ในปีการศึกษา 2554 โรงเรียนได้แก้ปัญหาครูไม้ครบชั้นโดยใช้วิธีสอนหลากหลายวิธี อาทิ การเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม สอนโดยวิธีคละชั้น สอนโดยใช้สื่อเทคโนโลยี และโรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนครูให้สร้างสื่อนวัตกรรมอย่างหลากหลายเพื่อช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้ ทักษะและประสบการณ์เต็มตามหลักสูตร ผู้วิจัยรับผิดชอบจัดการเรียนการสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบปัญหาการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยเฉพาะทักษะการเขียนสะกดคำ

จากปัญหาข้างต้นผู้วิจัยจึงพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทยโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ณัฐวัฒน์ ทองเกลียว (2545 : 67-98) ได้วิจัยเรื่อง การสร้างหนังสือและแบบฝึกทักษะประกอบการเรียนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เรื่อง เที่ยวงานแห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า หนังสือและแบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.86/84.80 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.5928 แสดงว่าสื่อการสอนที่สร้างขึ้นเหมาะสำหรับนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย เพราะเป็นสื่อที่มีคุณภาพ

นิลาภรณ์ ธรรมวิเศษ (2546 : 62-63) ได้พัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำในมาตราแม่กดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำมีประสิทธิภาพเท่ากับ 94.04/84.43 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80 ที่ตั้งไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสะกดคำในมาตราแม่กด หลังจากใช้แบบฝึกสูงกว่าก่อนใช้แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิภา แก้วประทีป (2546 : 72) ได้วิจัยเรื่องการสร้างแบบฝึกการเขียนคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงว่าแบบฝึกการออกเสียงและการเขียนคำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตราสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถในการออกเสียงและเขียนคำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตราได้

พินิจ จันทร์ซ้าย (2546 : 70) ได้วิจัยการสร้างหนังสือและแบบฝึกทักษะประกอบ การเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง บุญผะเหวดร้อยเอ็ด มีประสิทธิภาพ 83.36 / 81.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80 ที่ตั้งไว้ และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.5698 หมายความว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 56.98 แสดงว่านักเรียนที่เรียนด้วยหนังสือและแบบฝึกทักษะประกอบการเรียนภาษาไทย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าที่เรียนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก

ชลียา มังกะโรทัย (2546 : 66) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนคำภาษาไทยพื้นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์ ผู้ปกครองและนักเรียนต้องการให้มีการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนคำภาษาไทยพื้นฐาน ที่มีเนื้อหาที่ใกล้ตัวนักเรียน มีรูปแบบของแบบฝึกที่ดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

หลากหลาย และนักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ แบบฝึกทักษะการเขียนคำภาษาไทยพื้นฐาน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.78/83.98 นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิตรา สมพล (2547 : 79-80) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำวิชาภาษาไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทย มีประสิทธิภาพเท่ากับ 93.95/91.36 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนใช้แบบฝึกทักษะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชนาธิป ผลวาวเวว (2548 : 54-56) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.67/88.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.83 ทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 83.00

บุญเพียร สุวรรณศร (2548 : 97-98) ได้วิจัยเรื่องประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกการเขียนสะกดคำ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 93.51/81.67 ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่สอนตามคู่มือครูของกรมวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คมขำ แสนกล้า (2547 : 68) ได้วิจัยการพัฒนาแผนการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จุติตา คงด้วง (2549 : 41-42) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบดินเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนหลังใช้แบบฝึกทักษะสามารถเขียนสะกดคำได้ดีกว่าก่อนการใช้แบบฝึกทักษะ

มะลิวัลย์ พบลาภ (2549 : 92-93) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การอ่านและการเขียนกลุ่มคำที่มีปัญหาใน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ชุมชนบ้านนาเดื่อ ช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 85.60/91.75 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.86 และผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ถูกต้องเพิ่มขึ้น

ทองพูน ศิริมนตรี (2549 : 97-98) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนและกระบวนการเรียนภาษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเมืองเสือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตรา มีประสิทธิภาพเท่ากับ 92.20/82.23 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ทิพย์วัลย์ รักษ์ชน (2550 : 97-98) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการเขียนสะกดคำตามเกณฑ์ 75/75 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกการเขียนสะกดคำ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.64/77.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมลักษณ์ สุวรรณวงศ์ (2550 : 81-82) ได้วิจัยเรื่องพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกการเขียนสะกดคำยาก กลุ่มสาระการเรียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลศรีวิไล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกการเขียนสะกดคำยาก มีค่าเท่ากับ 86.33/87.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ค่าดัชนีประสิทธิผล มีค่าเท่ากับ 0.65ทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 65.00 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก

สุภจิตร คงสุวรรณ (2550 : 95-96) ได้วิจัยเรื่องพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลศรีวิไล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกการเขียนสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด มีประสิทธิภาพมีค่าเท่ากับ 87.56/89.16 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ค่าดัชนีประสิทธิผล มีค่าเท่ากับ 0.80 ทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 80.00 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

อัมพวรรณ์ โคโตสี (2550 : 114-115) ได้วิจัยเรื่องพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกการเขียนสะกดคำยากโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลศรีวิไล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกการเขียนสะกดคำยากโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.67/84.54 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยมีค่าดัชนีประสิทธิผล มีค่าเท่ากับ 0.76 ทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 76.00 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธนิดา เรืองวิเศษ (2550 : 78-79) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการสะกดคำยากโดยแบบฝึกเสริมทักษะและกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหัวหมู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ถึงเกณฑ์ร้อยละ 70 และนักเรียนมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับดี

อัมรา ศรีเกิน (2553 :132-139) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มแข่งขันแบ่งตามผลสัมฤทธิ์ ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มแข่งขันตามผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 96.33/96.95 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ มีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.8996 ทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 89.96 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำอยู่ในระดับมากที่สุด

คำนึง จันทะนันท์ (2553 : 84-88) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านสะกดคำภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโพธิ์เงิน ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านสะกดคำ มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.83/83.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80 ที่ตั้งไว้ แบบฝึกทักษะการอ่านสะกดคำ มีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.6027 ทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 60.27 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านสะกดคำ อยู่ในระดับมาก

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม MAHASARAKHAM UNIVERSITY

มานิตยา ทรงธรรมสกุล (2553 : 73-75) ได้วิจัยเรื่อง การสร้างแบบฝึกเพื่อพัฒนาความสามารถการเขียนสะกดคำภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดบางวัว (สายเสริมวิทย์) ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.17/83.44 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80 ที่ตั้งไว้ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ อยู่ในระดับมากที่สุด

สมพงษ์ ศรีพยาต (2553 : 73-75) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดแบบฝึกการเขียนสะกดคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 86.90/86.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. งานวิจัยต่างประเทศ

โลวรี่ (Lowrey. 1978 : 817-A) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการใช้แบบฝึกทักษะกับนักเรียนระดับ 1 ถึงระดับ 3 จำนวน 87 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกทักษะมีคะแนนทดสอบหลังการทำแบบฝึกมากกว่าคะแนนการทดสอบก่อนการทำแบบฝึก

ชเวนดิงเกอร์ (Schwendinger. 1977 : 51)ได้ศึกษาผลการเขียนสะกดคำของนักเรียนระดับ 6 จำนวน 503 คน โดยใช้แบบฝึกหัดที่มีรูปภาพเหมือนของจริงแบบเขียนตามคำบอก และแบบทดสอบการเขียนสะกดคำ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกหัดที่มีรูปภาพ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสะกดคำสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้รูปภาพเหมือนของจริง

ชวาร์ท (Schwartz. 1977 : 55) ได้ศึกษาถึงความสามารถในการเขียนสะกดคำของนักเรียน ระดับ 2 – 6 จำนวน 160 คน โดยใช้รูปภาพที่มีความหมาย พบว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียน โดยใช้รูปภาพที่มีความหมาย มีแนวโน้มของการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนการเขียนสะกดคำแบบธรรมดา

แม็คพีค (McPeake. 1979 : 1799 - A) ได้ศึกษาผลการเรียนจากแบบฝึกอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่เริ่มศึกษาจนถึงความสามารถในการอ่าน และเพศที่มีต่อความสามารถในการสะกดคา ของนักเรียนระดับ 6 จากโรงเรียนประถมศึกษาที่เมืองซิตูเอท รัฐแมสซาชูเซต จำนวน 129 คน พบว่า ทุกกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ในการสะกดคำสูงขึ้น ยกเว้นนักเรียนชาย ที่มีความบกพร่อง ในการอ่าน และพบว่า แบบฝึกช่วยปรับปรุงความสามารถในการสะกดคำ ของนักเรียนทุกคน แต่

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เวลา 12 สัปดาห์ ไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดการถ่ายทอดการเรียนรู้ในการสะกดคำไปสู่คำใหม่ที่ยังไม่ได้ศึกษา และคะแนนของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้การอ่านยังมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการสะกดคำ

จากเอกสารงานวิจัยที่กล่าวมา สรุปได้ว่า แบบฝึกการเขียนสะกดคำ ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนสะกดคำยากได้ดีขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ เทคนิควิธีการสอนของครู การใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ตรงกับจุดประสงค์ เนื้อหาตรงกับความสนใจของผู้เรียน กิจกรรมในแบบฝึกมีลักษณะหลากหลาย ใช้รูปภาพประกอบสวยงาม เพื่อเร้าให้นักเรียนสนใจ สนุกสนาน ไม่เบื่อหน่ายในการเรียน และส่งผลให้นักเรียนมีทักษะในการเขียนสะกดคำเพิ่มมากขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY